

**Ytre Hvaler
nasjonalpark**

Forvaltningsplan

Ytre Hvaler nasjonalpark

2020-2030 - Vedlegg

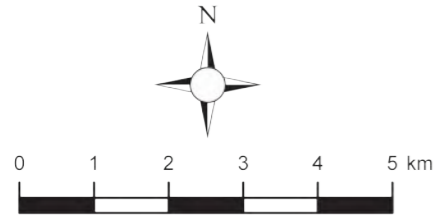
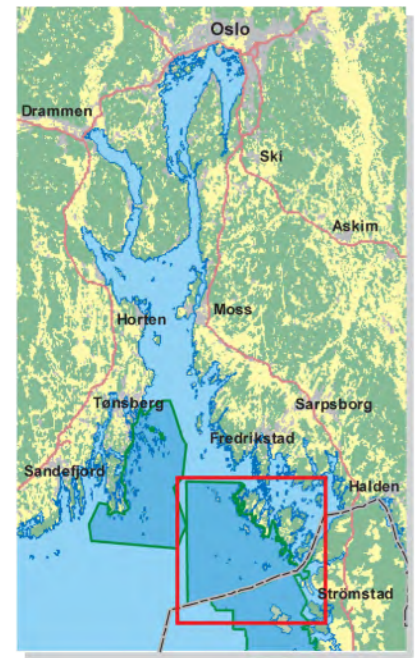
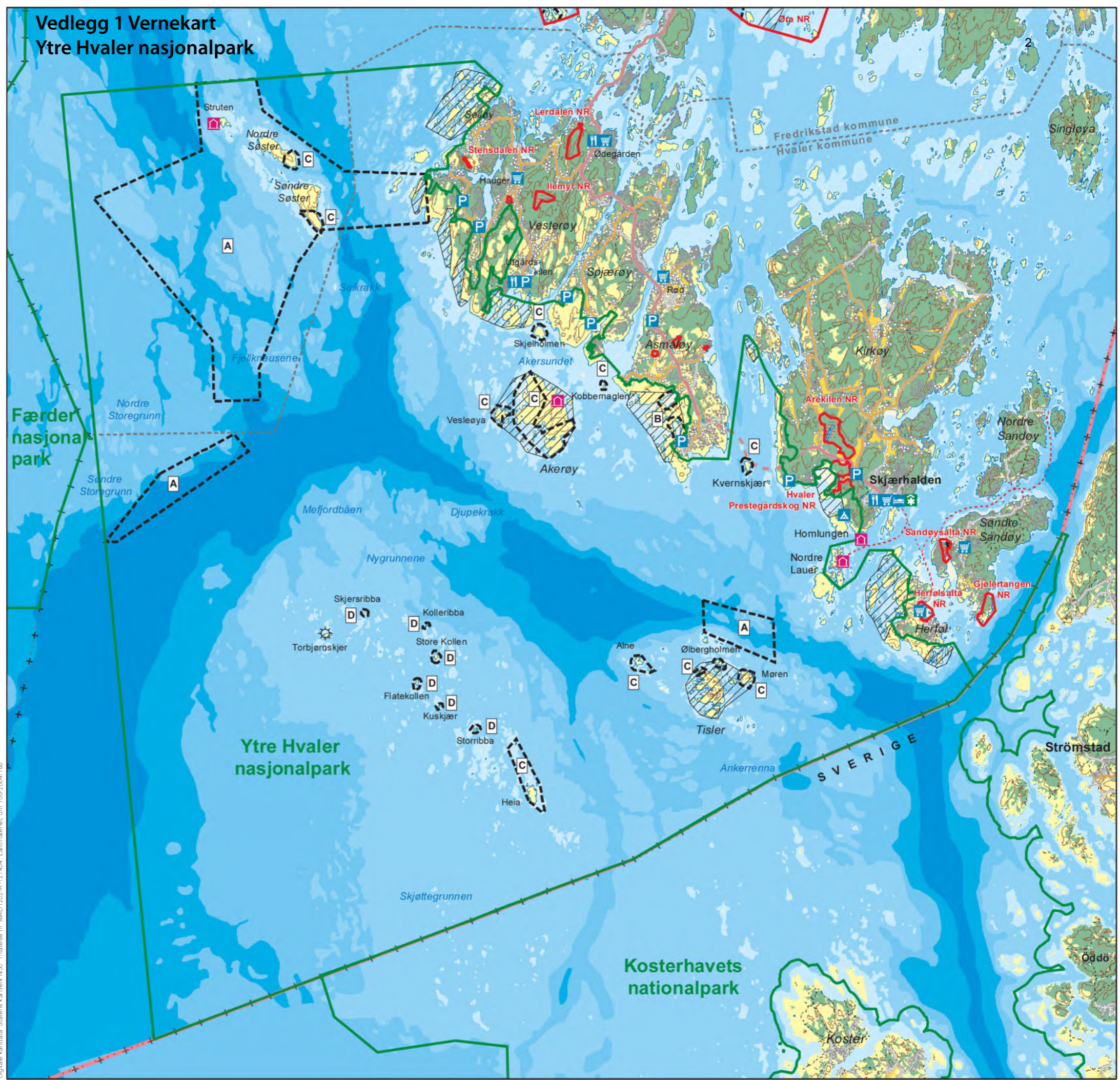
Innhold:

Vedlegg 1: Vernekart.....	2
Vedlegg 2: Verneforskriften for Ytre Hvaler nasjonalpark.....	3
Vedlegg 3: Oversikt over deltakere i arbeidet med forvaltningsplanen.....	9
Vedlegg 4: Oversikt over faglig rådgivende utvalg.....	11
Vedlegg 5: Tabeller med rødlistearter og fremmede arter.....	12
Vedlegg 6: Kart med naturtyper, behov for skjøtsel, grøfter og vedhogst.....	26
Vedlegg 7: Kart med marine naturtyper.....	29
Vedlegg 8: Kart over friluftsliv og ferdsel, kjørespor og veier, plassering av infoskilt.....	30
Vedlegg 9: Kart over veier og traseer godkjent for sykling og organisert bruk av hest.....	33
Vedlegg 10: Skånsom skjøtsel og beplantning rundt hytter i Ytre Hvaler nasjonalpark - innledning (Fullstendig versjon finnes i eget eksternt vedlegg).....	37
Vedlegg 11: Kart med fartsgrenser jfr. § 3 pkt. 6.1 b).....	40
Vedlegg 12: Kart over reg. båtopplag og gamle skilt 2009.....	41
Vedlegg 13: Oversikt over skilt som er satt ut med tema for plakat og plassering.....	42
Vedlegg 14: Prosjektplan besøksstrategi Ytre Hvaler nasjonalpark.....	47
Vedlegg 15: Tiltaksplan for Ytre Hvaler nasjonalpark 2020-2023.....	58

Tegnforklaring

- Nasjonalpark
- Naturrestat
- Sonегrensе
- Sone A: Område med restriksjoner på sjøbunnen
- Sone B: Område med jaktforbud
- Sone C: Hekkeområde for sjøfugl, ferdsefsforbud 15.04. - 15.07.
- Sone D: Kasteplass for sel, ferdsefsforbud 15.04. - 15.07.
- Sone E: Fartsbegrensning, maks 5 knop
- + + + + Riksgrensе
- + . . . + Fylkesгrensе
- Kommunегrensе
- Nasjonalparksenter
- Parkering
- Dagligvare
- Servering
- Overnatting
- Teltplass
- Kystledhytte
- Fyr

Vedlegg 1 Vernekart
Ytre Hvaler nasjonalpark

Formgiving og digital kartografi, Fylkesmannen i Østfold
 Digitale kartdata, Statens kartverk N50, Tillatelse nr. MAD.1202-R-127454, Laninakeriet, dnr. 106-2004/188

➔ Gå til opprinnelig kunngjort versjon

Forskrift om vern av Ytre Hvaler nasjonalpark, Hvaler og Fredrikstad kommuner, Viken

Dato	FOR-2009-06-26-883
Publisert	II 2009 hefte 4
Ikrafttredelse	26.06.2009
Sist endret	FOR-2020-09-07-1731
Endrer	FOR-1978-12-15-13, FOR-1978-12-15-12, FOR-1978-12-15-10, FOR-1978-12-15-11.
Gjelder for	Hvaler og Fredrikstad kommuner, Viken
Hjemmel	LOV-1970-06-19-63-§3, LOV-1970-06-19-63-§4, LOV-1970-06-19-63-§21, LOV-1970-06-19-63-§22, LOV-1970-06-19-63-§23 jf LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§77, FOR-1988-11-03-4324, FOR-2015-10-20-1905
Kunngjort	01.07.2009 kl. 16.40
Korttittel	Forskrift om Ytre Hvaler nasjonalpark

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 26. juni 2009 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 3, jf. § 4 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

Tilføyd hjemmel: lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 sjette ledd og § 77, jf. delegeringsvedtak 20. oktober 2015 nr. 1905 og delegeringsvedtak 3. november 1988 nr. 4324.

Endret ved forskrifter 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013), 7 sep 2020 nr. 1731.

§ 1. Avgrensing

Nasjonalparken berører følgende gnr./bnr.:

Hvaler kommune: 3/1, 3/154, 3/165, 3/4, 23/1, 23/10, 23/11, 23/111, 23/130, 23/131, 23/139, 23/14, 23/142, 23/148, 23/152, 23/153, 23/16, 23/168, 23/17, 23/2, 23/22, 23/220, 23/271, 23/28, 23/39, 23/40, 23/44, 23/45, 23/59, 23/6, 23/84, 23/92, 30/12, 30/155, 30/158, 30/172, 30/174, 30/176, 30/177, 30/20, 30/201, 30/202, 30/203, 30/204, 30/207, 30/7, 31/1, 31/2, 32/1, 32/11, 32/2, 32/4, 33/1, 33/15, 34/1, 34/10, 34/11, 34/12, 34/13, 34/14, 34/15, 34/16, 34/17, 34/18, 34/19, 34/2, 34/20, 34/21, 34/22, 34/23, 34/3, 34/4, 34/5, 34/6, 34/7, 34/8, 35/1, 35/13, 35/146, 35/154, 35/16, 35/163, 35/17, 35/2, 35/219, 35/220, 35/23, 35/290, 35/3, 35/303, 35/306, 35/331, 35/44, 35/57, 35/6, 35/7, 36/1, 36/107, 36/114, 36/2, 36/21, 36/26, 36/4, 36/48, 36/49, 36/60, 36/79, 36/8, 36/80, 36/84, 36/87, 36/88, 36/89, 36/91, 36/92, 36/93, 37/1, 37/100, 37/106, 37/107, 37/108, 37/121, 37/2, 37/5, 37/51, 37/6, 37/95, 37/96, 38/1, 38/19, 38/40, 38/62, 38/71, 38/81, 43/1, 43/10, 43/12, 43/133, 43/15, 43/155, 43/17, 43/4, 43/61, 43/7, 43/71, 43/83, 43/88, 43/89, 43/9, 43/93, 43/94, 43/97, 44/39, 44/40, 44/9, 45/1, 46/8, 47/1, 47/10, 47/107, 47/11, 47/2, 47/254, 47/255, 47/276, 47/290, 47/67, 47/7, 47/8, 47/81, 47/96, 48/1, 48/10, 48/112, 48/118, 48/134, 48/135, 48/14, 48/16, 48/19, 48/196, 48/199, 48/20, 48/233, 48/253, 48/3, 48/34, 48/35, 48/4, 48/5, 48/50, 48/51, 48/64, 48/8, 49/1, 49/10, 49/11, 49/239, 49/3, 49/4, 49/49, 49/53, 52/1, 54/1.

Fredrikstad kommune: 61/1, 61/2, 61/3.

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca. 354 km² hvorav ca. 340 km² er sjøareal.

Grensene for nasjonalparken fremgår av kart i målestokk 1:50 000 datert Miljøverndepartementet juni 2009. De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Hvaler og Fredrikstad kommuner, hos Fylkesmannen i Oslo og Viken, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

0 Endret ved forskrift 7 sep 2020 nr. 1731.

§ 2. Formål

Formålet med Ytre Hvaler nasjonalpark er å:

- bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,
- bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,
- bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3. Vernebestemmelser

1. Landskap og sjøbunn

1.1 Vern mot inngrep i landskapet og på sjøbunnen

- a) Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, brygger, utlegging av moringer og bøyer, etablering av akvakulturanlegg, opplag av båter, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, graving, utfylling og henleggelse av masse, uttak av masser, mudring og dumping av masser, sprenging og boring, bryting eller fjerning av større stein, blokker og mineraler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger og sjøkabler, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- b) Bålbrenning på bart fjell er forbudt

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasset landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- b) Vedlikehold av stier, bruer, moringer og bøyer, skilt og veier i samsvar med forvaltningsplanen.
- c) Drift og vedlikehold av navigasjonsinstallasjoner på sjøen og eksisterende sjøkabler, luft- og jordledninger og nødvendig istandsetting ved akutt utfall.
- d) Vedlikehold av eksisterende grøfter og drenering i samsvar med forvaltningsplanen.
- e) Vedlikehold av nødvendige fortøyningsbolter for fiskebåter og fiskeredskaper.
- f) Oppgradering/fornyelse av eksisterende sjøkabler, luft- og jordledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- a) Ombygging av bygninger samt mindre utvidelser.
- b) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- c) Bygging av enkle brygger og bruer og legging av klopper.
- d) Oppsetting av skilt, merking av nye stier og oppføring av mindre, tekniske innretninger for fremme av friluftslivet.
- e) Ombygging og oppsetting av gjerder.
- f) Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdsel til sjøs.
- g) Grøfting og drenering som er nødvendig for å holde jordbruksmark i hevd.
- h) Montering av nye fortøyningsbolter for fiskebåter og fiskeredskaper.

- i) Innlegging av vann og avløp til fritidsboliger forutsatt at naturmiljøet ikke skades.
- j) Mindre bygg i tilknytning til eksisterende bygninger på Akerøya for å tilrettelegge for informasjon, opprettholde den ornitologiske stasjonen for merking av fugl samt styrke friluftslivet.
- k) Riving av eksisterende bygninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- l) Nødvendig mudring til eksisterende brygger for å opprettholde nødvendig atkomst til bebygd eiendom.
- m) Opplag av båt i samsvar med forvaltningsplan.
- n) Oppgradering/fornyelse av eksisterende sjøkabler, luft- og jordledninger som ikke faller inn under punkt 1.2 f).

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

2. *Plantelivet*

2.1 *Vern av plantelivet*

Vegetasjonen på land og i sjø, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2.2 *Bestemmelsen i 2.1 er ikke til hinder for:*

- a) Beiting.
- b) Bruk av nedfalt trevirke i forbindelse med lovlig bål på stedet.
- c) Plukking av bær og matsopp.
- d) Plukking av vanlige planter til eget bruk.
- e) Skånsom skjøtsel og beplantning rundt hytter, jf. forvaltningsplan.
- f) Fjerning av død tang til eget bruk, jf. forvaltningsplan.

2.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*

- a) Hogst av ved for eget bruk, jf. forvaltningsplan.
- b) Fjerning av trær og busker som skjøtselstiltak utover det som er tillatt etter pkt. 2.2 e, jf. forvaltningsplan.

2.4 *Regulering av beite*

Miljødirektoratet kan ved forskrift regulere beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet.

3. *Dyrelivet*

3.1 *Vern av dyrelivet*

- a) Dyrelivet på land og i sjø, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i sjø er forbudt.
- b) I sjøområder med restriksjoner på sjøbunnen (sone A på vernekartet) må det ikke iverksettes tiltak som kan påføre organismer og strukturer på havbunnen skade, som f.eks. oppankring, dumping av masse, legging av kabler, bunnskraping eller bruk av fiskeredskaper som slepes under fiske og som i den forbindelse kan berøre bunnen. Oppstillingen er ikke fullstendig. Forbudet mot fiskeriaktivitet er også hjemlet i havressursloven. Oppankring for å fortøye mot land er tillatt.

3.2 *Bestemmelsen i pkt. 3.1 er ikke til hinder for:*

- a) Fiske og fangst i sjøen, herunder seljakt, i medhold av havressursloven, unntatt fiske i sone A med redskaper som slepes under fiske og som i den forbindelse kan berøre bunnen.
- b) Jakt og fangst etter villtloven unntatt i området avmerket som sone B på vernekartet.
- c) Fiske og fangst etter lakse- og innlandsfiskloven.
- d) Sanking av døde skjell til eget bruk unntatt i perioden f.o.m. 15. april t.o.m. 20. juni, jf. forvaltningsplanen.

3.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppankring i sjø i sone A.*

4. *Kulturminner*

4.1 *Vern av kulturminner*

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

4.2 *Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.*

5. *Ferdsel*

5.1 *Generelt om ferdsel*

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplan.

5.3 Sykling og bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier eller traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

5.4 Forbud mot telting

Det er forbud mot telting og camping på deler av Akerøya, Vesleøya og Heia innenfor områder anmerket på vernekartet som sone C.

5.5 Regulering av ferdsel

Av hensyn til hekkende sjøfugl og kasteplasser for sel er all ferdsel forbudt i perioden f.o.m. 15. april t.o.m. 15. juli i sone C og D som er avmerket på vernekartet. Dette gjelder følgende holmer med sjøareal:

- Sone C (sjøfugl): Skjellholmen, Kobbernaglen, Kvernskjær, Alne, Tangen (del av Tisler), Store Ølbergholmen, deler av Akerøya med Vesleøya, Møren, Heia, deler av Nordre Søster, deler av Søndre Søster (Fredrikstad).
- Sone D (sel): Storeribba, Kuskjær, Flatekollen, Kollen, Skjærsribba, Kolleribba (Hvaler).

Ferdsel ved utøvelse av fiske i samsvar med gjeldende lovverk for manntallsførte yrkesfiskere og registrerte laksefiskere med fast redskap er unntatt fra forbudet.

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljøirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan være til skade for naturmiljøet.

5.6 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

- a) Motorferdsel er forbudt på land, på is og i lufta under 300 meter.
- b) I avgrensede områder på sjøen avmerket på vernekartet som sone E, innføres hastighetsbegrensning på 5 knop i medhold av havne- og farvannsloven.

6.2 Bestemmelsene i pkt. 6.1 er ikke til hinder for:

- a) Motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvelseskjøring.
- b) Motorferdsel i forbindelse med yrkesfiske.
- c) Motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende sjøkabler, luft- og jordledninger. Det skal i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- d) Kjøring på eksisterende vei til bolig på eiendom 47/4,6.
- e) Motorferdsel for transport av syke og skadde dyr. Kjøring kan først skje etter at det skadde/syke dyret er lokalisert og forvaltningsmyndigheten eller oppsynet er varslet.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Øvingskjøring for formål nevnt i pkt. 6.2 a).
- b) Bruk av motorkjøretøy for vedlikehold av beiter, gjerder og drenering/grøfter, samt i forbindelse med vedhogst.
- c) Bruk av luftfartøy eller bruk av kjøretøy på lovlig etablerte veier for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på hytter og andre bygninger, klopper o.l.
- d) Motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og oppgradering/fornyelse av eksisterende sjøkabler, luft- og jordledninger.

- e) Bruk av lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget til uttransport av felt elg.
- f) Nødvendig motorisert ferdsel på eksisterende kjørespor. Kjørespor som kan brukes, skal fastsettes i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen kan gi nærmere retningslinjer for bruken av kjøresporene og parkering.

7. *Forurensning*

7.1 *Forbud mot forurensning*

Forurensning og forsøpling, samt utendørs lagring av materialer, gjerdeutstyr og lignende, er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt. Avfall skal tas med ut av området eller legges i utsatte søppelkasser.

Det er forbudt å tømme kloakkvann i sjøen.

7.2 *Støy*

Unødvendig støy er forbudt.

Bruk av vannscooter, motordrevet modellfly, motorisert isbor o.l. er forbudt.

0 Endret ved forskrifter 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013), 7 sep 2020 nr. 1731.

§ 4. *Generelle unntaksbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsene i denne forskrift når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser og arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5. *Forvaltningsplan*

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

0 Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 6. *Skjøtsel*

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet.

§ 7. *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter verneforskriften.

0 Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 8. *Rådgivende utvalg*

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltning av verneområdet.

§ 9. *Ikrafttreden*

Denne forskrift trer i kraft straks.

Fra samme tidspunkt oppheves følgende forskrifter:

- Forskrift 15. desember 1978 nr. 13 om fredning av Søndre Søster naturreservat, Onsøy kommune, Østfold
- Forskrift 15. desember 1978 nr. 12 om fredning av Akerøya naturreservat, Hvaler kommune, Østfold
- Forskrift 15. desember 1978 nr. 10 om fredning av Heia naturreservat, Hvaler kommune, Østfold
- Forskrift 15. desember 1978 nr. 11 om fredning av Møren naturreservat, Hvaler kommune, Østfold.

Oversikt over deltakere i arbeidet med forvaltningsplanen

Gruppeinndeling forvaltningsplan land	
<i>rådgivende utvalg</i>	
Fylkesmannen	Ottar Krohn (leder)
Fredrikstad kommune	Tor Christiansen
Forum for natur og friluftsliv i Østfold (FNF)	Morten Vikør
Oslofjordens friluftsråd (OF)	Rune Svensson
Østfold Fylkeskommune	Magnar Tveit
Grunneierinteressene	Hans Herman Utgård
Hvaler hytteforening	Mona Flemmen (vara Christian Flemmen Johansen)
<i>friluftsliv og ferdsel</i>	
Hvaler kommunene	Eivind Børresen (skjærgårdstjenesten)
Fredrikstad kommunene	Tor Christiansen (vara Gunnar Holme)
Oslofjordens friluftsråd	Liv Marit Hansen (vara Morten Gluva)
Forum for natur og friluftsliv (FNF)	Morten Vikør
DNT Fredrikstad	Roar Hovde
Grunneierrepresentant	Trygve Lie
Båtforeningsrepresentant	Arild Amtrup (vara Martin Bjørkholt eller Svenn Vatnaland)
FMVA	Vidar Asheim
<i>skjøtsel av vegetasjon og sårbare naturtyper</i>	
Hvaler kommunene	Laila Kjølbo Rød
Fredrikstad kommunene	Tor Christiansen
Oslofjordens friluftsråd	Morten Gluva (vara Liv Marit Hansen)
FNF v/ Østfold Botaniske Forening	Bjørn Petter Løfall (vara Svein Åstrøm)
Grunneierrepresentanter	Hans Herman Utgård (Hvaler beitelag) Vidar Brenne (Hvaler Bondelag)
FMVA	Gunnar Bjar
<i>hytter og aktiviteter i tilknytning til disse</i>	
Hvaler kommune	Anna Auganes
Representanter for hytteeierne	Torill Ottesen og Pål Nordheim
Grunneierrepresentant	Tore Mads Holte
FMVA	Geir Hardeng
<i>kulturminner</i>	
Hvaler kommune	Christine Stene
Østfold fylkeskommune	Linda Nordeide
Kystmuseet Hvaler	Morten Skadsem
Kystverket	Hilde Andresen
OF	Bente Godheim Eikås
<i>informasjon</i>	
kommunene v/ Opplev Fredrikstad	
Østfold fylkeskommune	Fredrik Norland
Opplev Fredrikstad	Ann-Jorid Pedersen
OF	Rune Svensson (vara Liv Marit Hansen)
Fiskerirepresentant	Jan Gunnarsen
FNF	Pål Bugge

Deltagere på arbeidsseminarene for marine områder	
Anita Tullrot	Kosterhavet nationalpark-gruppeleder
Bodvin Torjan	Havforskningsinstituttet Flødevigen
Eivind Børresen	Hvaler kommune
Erlend Standal	DN
Frank Askeli	Hvaler fiskerforening
Geir Solberg	Kystverket
Gunnar S. Larsen	Fiskeridirektoratet
Helene Gabestad	Fylkesmannen i Østfold, vanndirektivet
Ilke Tilders	FOS-prosessleder
Laila Kjølbo Rød	Hvaler kommune
Lena Tingstrom	Länstyrelsen i Västre Götaland-gruppeleder
Liv Marit Hansen	Fylkesmannen i Østfold
Mats Walday	NIVA
Monika Olsen	Fylkesmannen i Østfold
Morten Gluva	OF
Per Nilsson	Sven Loven center-gruppeleder
Tor Christiansen	Fredrikstad kommune
Trygve Bjørnerem	Fiskerlaget Sør
Øyvind Johansen	Fiskerlaget Sør
Aase Richter	Fylkesmannen i Østfold

Adresseliste	
Faglig rådgivende utvalg 2016	Kontaktperson
Østfold fiskerlag	Frank Askeli
Hvaler beitelag	Hans Herman Utgård
Kystmuseet Hvaler	Morten Skadsem
Hvaler kulturvernforening	Paul Henriksen
Oslofjordens Friluftsråd	<i>Liv-Marit Hansen/Rune Svensson</i>
FNF	Nina Frydenlund
Hvaler Jeger- og fiskerforening	Espen Linderud
Norsk Botanisk forening, avd. Østfold	Jan Ingar Båtvik
Østfold entomologiske forening	Thor Jan Olsen
Hvaler næringsforum	Anne Marit Skovly
Hvaler hytteforening	Mona Flemmen
Visit Fredrikstad og Hvaler	Maya Nielsen
Spjærholmen vel	Ole Trøan
Ørekroken båtforening	Erik Fingalsen
Herføl vel	Ståle Røren
Utgårdskilen vel	Tormod Nyquist
Norges Handikapforbund Østfold, lokallag Fredrikstad	Magne Haaland
Norges seilerforbund Østfold krets, lokallag Hvaler	Øyvind Fjeldberg
Fredrikstad sportsdykkere	Runar Helgesen
Halden sportsdykkere	Runar Steen
Fredrikstad kajakklubb	Gry Gerhardt
Norsk Ornitologisk Forening avd. Østfold	Bjørn Frostad, AOS
Hvaler Bondelag	Erik Ragnarsønn Lie
Hvaler grunneierforening	Leif Oddvar Andresen

Innhold

Tabeller med rødlistearter - ulike grupper.....	1
Fremmede arter i Ytre Hvaler nasjonalpark.....	13

Figurliste:

Tabell 1. Rødlista karplanter (67 arter).....	1
Tabell 2. Rødlista lav (6).....	3
Tabell 3. Rødlista sopp (29 arter).....	4
Tabell 4. Rødlista moser (14 arter).....	4
Tabell 5. Rødlista kransalger (7).....	5
Tabell 6. Rødlista fugler og pattedyr (31 arter).....	5
Tabell 7. Rødlista insekter og edderkoppdyr (284 arter) (virvelløse dyr, invertebrater).....	6
Tabell 8. Rødlista arter knytta til ferskvann (3).....	12
Tabell 9. Rødlista marine arter (8).....	12
Tabell 10. Fremmede arter i Yre Hvaler nasjonalpark.....	133

Tabeller med rødlistearter - ulike grupper

Tabell 1. Rødlista karplanter i Ytre Hvaler nasjonalpark (67 arter). Funn som er eldre enn 50 år (1966 eller tidligere) er utelatt. Oversikt over lokaliteter er ikke fullstendig. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken, uttrekk i september 2016).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødlis te 2015	Familie	Lokalitet
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	VU	Almefamilien	Stolen (Naturbase), Spjærøy
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	VU	Oljetrefamilien	Mange steder
Bakkeknapp	<i>Scabiosa columbaria</i>	EN	Kardeborrefam.	Huser/Svanebukta
Bakkeløk	<i>Allium scorodoprasum</i>	NT	Løkfamilien	Vesterøy, SV Seilø, Asmaløy.
Barlind	<i>Taxus baccata</i>	VU	Barlindfamilien	Asmaløy, Tisler, Akerøya, S.Søster
Bittergrønn	<i>Chimaphila umbellata</i>	EN	Vintergrønnefam	Barm, Vesterøy, Seilø. Mellom Prestegårdsskogen og Storesand
Blankbjørnebær	<i>Rubus dissimulans</i>	NT	Rosefamilien	Barm - Botten, v for Barmtjern.
Blåbringebær	<i>Rubus caesius</i>	NT	Rosefamilien	Søsterøyene
Bukkebeinurt	<i>Ononis arvensis</i>	NT	Erteplantefam.	Vikerkilen, Vadholmen, Huser, Brattestø, Guttormsvauen. Tisler. Storesand m.fl.
Bulmeurt	<i>Hyoscyamus niger</i>	EN	Søtvierfamilien	Akerøya, Tisler
Bunkestarr	<i>Carex elata</i>	VU	Starrfamilien	Dam sør for Skipstadkilen, Kasekilen Akerøya, Asmaløy
Bustsmyle	<i>Aristavena setacea</i>	VU	Grasfamilien	Dam sør for Skipstadkilen

Dronningstarr	<i>Carex pseudocyperus</i>	NT	Starrfamamilien	Holmetangen midtre, Barmtjern, Tangenbekken, Seiløy, Ørekroken. Landfasten. S-Lauer. M.fl.
Dvergforglemmegei	<i>Myosotis stricta</i>	NT	Rubladfamilien	huser-skibstadkilen, Herføl, Finneguttens stø, Akerøya
Dverggylde	<i>Centaurium pulchellum</i>	NT	Søterotfam	Ganske mange lokaliteter
Dverglin	<i>Radiola linoides</i>	EN	Linfamilien	Vestre Kjeppingene øst. Asmaløy
Dvergmaringøkkel	<i>Botrychium simplex</i>	EN	Ormetungefamilie n	Vadholmen midtre, Sandholmen. Reduten, Akerøya.
Dvergsivaks	<i>Eleocharis parvula</i>	VU	Starrfamlien	Vauertangen, Kasa
Engbakkestøte	<i>Gentianella campestris ssp. campestris</i>	NT	Søtrotfamilien	Rognhavn, Asmaløy v/ Vikerkilen og Landfastodden, Skipstadkilen.
Firling	<i>Crassula aquatica</i>	VU	Bergknappfam.	Seiløy, Alholmen, Grytvika, Sandholmen, Sauholmen, Svarteberget, Landfasten, Reduten m.fl.
Granntjernaks	<i>Potamogeton pusillus</i>	EN	Tjernaksfamilien	Akerøya, stort tjern.
Griseblad	<i>Scorzonera humilis</i>	NT	Kurvplantefam.	Vardefjell Sør, Tisler, Huser, Svanebukta, Skipstadkilen, Spjærøy, Guttormsvauen, Vikerkilen.
Grønn busthirse	<i>Setaria viridis</i>	NT	Grasfamilien	vadholmen - storesand (1974)
Gul hornvalmue	<i>Glaucium flavum</i>	VU	Valmuefamilien	Nordre Søster NØ, Søndre Søster, Skjellbusundet, Fillettassen, Akerøya SV
Gåsefot	<i>Asperugo procumbens</i>	EN	Rubladfamilien	Tisler
Hartmansstarr	<i>Carex hartmanii</i>	VU	Starrfamilien	Skjellern, Huser, Sør Lauer
Honningblom	<i>Herminium monorchis</i>	CR	Orkidéfamilien	Svarteberg, Svanebukta N
Jordbærkløver	<i>Trifolium fragiferum</i>	VU	Erteblomstfam.	Ganske mange lokaliteter
Kalkkarse	<i>Hornungia petraea</i>	CR	Korsblomstfam.	Vikerkilen, Skipstadkilen, Svanebukta, Huser, Brattestø, Landfasten, Akerøya
Kjempehøymol	<i>Rumex hydrolapathum</i>	VU	Slireknefam.	Guttormsvauen, Sandholmen, Tjeldholem (Herføl).
Kjempestarr	<i>Carex riparia</i>	EN	Starrfamilien	Søndre Søster, Holmetangen NV (S Lauer), Sauholmen, Fløyholmen, Landfasten
Klisterarve	<i>Cerastium glutinosum</i>	VU	Nellikfamamilien	Signalberget, Tisler
Knollmjørdurt	<i>Filipendula vulgaris</i>	NT	Rosefamilien	Huser, Skipstadkilen
Knollsoleie	<i>Ranunculus bulbosus</i>	VU	Soleiefamilien	Tisler, Akerøya
Krabbekløver	<i>Trifolium campestre</i>	NT	Erteplantefam.	Herføl, Spjærekilen
Krattsoleie	<i>Ranunculus polyanthemos</i>	NT	Soleiefamilien	Skipstadkilen, Huserstøet, Akerøya
Krusfrø	<i>Selinum carviflora</i>	NT	Skjerimplantefam.	Langholmen, Lyngholmen, Vikerkilen, Spjærekilen, Huser, Svarteberget
Kystfrøstjerne	<i>Thalictrum minus</i>	VU	Soleiefamilien	Mange steder.
Kystsandarve	<i>Arenaria serpyllifolia ssp. lloydii</i>	VU	Nellikafamilien	Sandholmen
Liten kystfrøstjerne	<i>Thalictrum minus arenarium</i>	VU	Soleiefamilien	Landfasten, Skipstadkilen, Sør Lauer, Sandholmen, Festningsholmen
Muserumpe	<i>Myosurus minimus</i>	VU	Soleiefamilien	Tisler, Reduten; Akerøya, Sauholmen
Myrtelg	<i>Thelypteris palustris</i>	VU	Hengevingfam.	Barmtjern, Guttormstangen nord, Vardefjell
Nikkesmelle	<i>Silene nutans</i>	NT	Nellikafam.	Spjærøy, Asmaløy, Akerøya, Herføl, Tisler
Ormetunge	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	VU	Ormetungefamilie n	Vikerkilen, Sauholmen, Guttormsvauen, Seiløy, Søndre Søster, Skipstadkilen, Vadholmen, m.fl.
Perleminneblom	<i>Myosotis discolor</i>	EN	Rubladfamilien	Tisler, Røsshue (Kirkøy)
Pusleblom	<i>Anagallis minima</i>	VU	Nøkleblomfam.	Svarteberg, Landfastodden dam, Guttormsvauen, Vikerkilen, Rognhavn
Smalmarihånd	<i>Dactylorhiza sphagnicola</i>	VU	Orkidefamilien	Asmaløy v/Brattestø (ikke i artskart)

Smalsøte	<i>Gentianella uliginosa</i>	EN	Søterotfam.	Ganske mange lokaliteter. Huser, Sauholmen, Sandholmen, Skipstadkilen, Landfasen, Vikerkilen
Smånesle	<i>Urtica urens</i>	VU	Neslefamilien	Akerøya, Festningsholmen
snau bergskrinneblom	<i>Arabis hirsuta glaberrima</i>	VU	Korsblomstfamilien	Tisler, Sauholmen
Sodaurt	<i>Salsola kali</i>	VU	Amarantfamilien	Svanetangen, Storesand, Ørekroken, Akerøya, Guttormsvauen
Solrose	<i>Helianthemum nummularium</i>	CR	Solrosefamilien	Skipstadkilen
Stjernetistel	<i>Carlina vulgaris</i>	NT	Kurvplantefam.	Skipstadkilen, Svanebukta
Stor stjernetistel	<i>Carlina vulgaris spp. longifolia</i>	NT	Kurvplantefam.	Akerøya
Storvasskrans	<i>Zannichellia palustris ssp. polycarpa</i>	CR	Vasskransfamilien	Guttormsvauen
Strandbete	<i>Beta vulgaris ssp. maritima</i>	VU	Meldefamilien	Landfasten, Guttormsvauen
Strandmalurt	<i>Artemisia maritima</i>	NT	Kurvplantefam.	Svarteberg, Skipstadkilen, Landfasten, Rognhavn N, Kasekilen
Strandrødtopp	<i>Odontites vernus ssp. litoralis</i>	NT	Maskeblomstfam.	Seiløytangen, Svarteberg, Skipstadkilen. Ganske mange lokaliteter
Strandtorn	<i>Eryngium maritimum</i>	EN	Skjermplantefam.	Guttormsvauen
Toppstarr	<i>Carex paniculata</i>	VU	Starrfamilien	Guttormsvauen
Tusengylden	<i>Centaureum littorale</i>	VU	Søterotfam	Ganske mange lokaliteter. Huserstøet, Sauholmen, Sandholmen, Skipstadkilen, Landfasen, Vikerkilen, Spjærholmen, Svanetangen
Vasskjeks	<i>Berula erecta</i>	VU	Skjermplantefam.	Guttormsvauen, Kasekilen, Søndre Søster, Sandholmen, Svarteberg, Akerøya, Herføl
Vasskran	<i>Zannichellia palustris</i>	VU	Vasskransfamilien	Sauholmen, Guttormsvauen, Asmaløy
Vasstelg	<i>Dryopteris cristata</i>	EN	Stortelgfam	Barmtjern, Søndre Søster Ø dam, Linnestranda Grønnbauen, Spjærevarden nv
villeple	<i>Malus sylvestris</i>	VU	Rosefamilien	Alholmen, Guttormsvauen, Skipstadkilen, Tisler, Seiløy
Vårvikke	<i>Vicia lathyroides</i>	EN	Erteblomstfam.	Tisler, Festningsholmen, Akerøya v/huset
Åkerrødtopp	<i>Odontites vernus</i>	CR	Snylterotfamilien	Asmaløy

Tabell 2. Rødlista lav i Ytre Hvaler nasjonalpark. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet, DD = data mangler.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Gruppe	Rødliste 2015	Lokaliteter
Skjørbege	<i>Cladonia callosa</i>	Busk- og bladlav	NT	Kuvaugen, odde på vestsiden Stolsfjellet
Sandgaffel	<i>Cladonia glauca</i>	Busk- og bladlav	VU	Moltemyr N for, Storesand, Ørekroken, Svanetangen
Dvergrødtopp	<i>Cladonia incrassata</i>	Busk- og bladlav	CR	Moltemyr N for, Moltemyr
Kystgaffel	<i>Cladonia subrangiformis</i>	Busk- og bladlav	VU	Vadholmtangen, Landfasten, Ørekroken, Sauholmen sør for Vesterøy
Tannjordglye	<i>Collema bachmanianum</i>	Busk- og bladlav	NT	Sandholmen, Sauholmen, Akerøya vest
Rynkehinnelav	<i>Leptogium schraderi</i>	Busk- og bladlav	DD	Vikerkilen II (2 forek.), Landfasten, 4 andre steder

Tabell 3. Rødlista sopp (29 arter) i Ytre Hvaler nasjonalpark. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet, NE = ikke vurdert, mangelfull informasjon. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken, uttrekk i september 2016)

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Gruppe	Rødliste 2015	Lokaliteter
	<i>Entoloma atrocoeruleum</i>	Sopp	NT	Asmaløy, Skipstadkilen
	<i>Geastrum floriforme</i>	Sopp	EN	Asmaløy
	<i>Lamprospora arvensis</i>	Sopp	NE	Huserstøet
Beltevæpnerhatt	<i>Rhodocybe popinalis</i>	Sopp	VU	Kirkøy, Ørekroken
Dynejordtunge	<i>Geoglossum cookeanum</i>	Sopp	NT	Asmaløy, skipstadkilen
Eikevokssopp	<i>Hygrophorus persoonii</i>	Sopp	NT	Vesterøy, Guttormsvauen
Elegant oransjebeger	<i>Aleuria bicucullata</i>	Sopp	NE	Guttormsvauven III, Skjellholmen II, Skipstad V III, Sandholmen
Gyllen vokssopp	<i>Hygrocybe aurantiosplendens</i>	Sopp	NT	Guttormsvauven III
Grå grynmusserong	<i>Dermoloma cuneifolium</i>	Sopp	VU	Asmaløy, Skipstadkilen
Halmgul slørsopp	<i>Cortinarius</i>	Sopp	EN	
Hårseigsopp	<i>Crinipellis scabella</i>	Sopp	NT	Vesterøy, Guttormsvauen
Kalkvokssopp	<i>Hygrocybe calcifila</i>	Sopp	VU	Asmaløy, Skipstadkilen
Karstrødspore	<i>Entoloma excentricum</i>	Sopp	VU	Vesterøy, Guttormsvauen
Kastanjerørsopp	<i>Gyroporus castaneus</i>	Sopp	NT	Kirkøy, Storesand, ikke nøyaktig angivelse
Kremlevokssopp	<i>Hygrophorus russula</i>	Sopp	NT	Asmaløy, Huser
Lutvokssopp	<i>Hygrocybe nitrata</i>	Sopp	NT	Asmaløy, Skipstadkilen
Melrødskevessopp	<i>Entoloma prunuloides</i>	Sopp	NT	Skjellholmen II
Mørkskjellet vokssopp	<i>Hygrocybe turunda</i>	Sopp	VU	Asmaløy, Skipstadkilen
Narregrynmusserong	<i>Dermoloma pseudocuneifolium</i>	Sopp	VU	Huserstøet
Rottraktssopp	<i>Clitocybe vermicularis</i>	Sopp	NT	Prestegårdsskogen
Russelærvokssopp	<i>Hygrocybe russocoriacea</i>	Sopp	NT	Kirkøy, Storesand
Semsket rødspore	<i>Entoloma jubatum</i>	Sopp	NT	Asmaløy, Skipstadkilen
Sinoberslørsopp	<i>Cortinarius cinnabarinus</i>	Sopp	VU	Vesterøy, Guttormsvauen
Snyltesliresopp	<i>Volvariella surrecta</i>	Sopp	NT	Vesterøy, Guttormsvauen
Stanknarrevokssopp	<i>Camarophyllopsis foetens</i>	Sopp	VU	Hvaler, Brattestø
Svartblå rødspore	<i>Entoloma Chalybeum</i>	Sopp	NT	Asmaløy, Skipstadkilen
Tyrkerrødspore	<i>Entoloma turci</i>	Sopp	NT	Asmaløy, Skipstadkilen
Vrangjordtunge	<i>Microglossum atropurpureum</i>	Sopp	VU	Asmaløy, Skipstadkilen
Åkerparasollsopp	<i>Macrolepiota excoriata</i>	Sopp	VU	Asmaløy, Landfasten

Tabell 4. Rødlista moser (14 arter) i Ytre Hvaler nasjonalpark. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken, uttrekk september 2016).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødliste 2015	Lokaliteter
broddskeimose	<i>Rhynchostegium confertum</i>	NT	Søndre Søster
buttvrimose	<i>Tortella inclinata</i>	NT	Asmaløy, vikertangen
dynevranngmose	<i>Bryum marratii</i>	NT	Asmaløy, Landfasen
dynevrime	<i>Tortella flavovirens</i>	EN	Akerøya
nerveklo	<i>Drepanocladus sendtneri</i>	EN	vesterholmerne
piggbeermose	<i>Microbryum davallianum</i>	EN	Akerøya
småklokkemose	<i>Encalypta vulgaris</i>	VU	Vesterøy Sandholmen
snerpstjernemose	<i>Campyliadelphus elodes</i>	NT	Vikerkiln
sporemose	<i>Archidium alternifolium</i>	NT	Asmaløy
strandkjølmoser	<i>Zygodon stirtonii</i>	VU	Søndre Søster
striglegulmose	<i>Pseudocalliergon lycopodioides</i>	CR	Akerøya

striglekrypbose	<i>Hygroamblystegium varium</i>	NT	Akerøya
svøpfellmose	<i>Neckera pennata</i>	VU	Akerøya
torvsåtemose	<i>Campylopus pyriformis</i>	VU	Akerøya, Søndre Søster

Tabell 5. Rødlista kransalger i Ytre Hvaler nasjonalpark. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken, uttrekk september 2016).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Gruppe	Rødliste 2015	Lokaliteter
Bredtaggkrans	<i>Chara hispida</i>	Kransalger	NT	Finneguttens stø, Landfastodden dam, Akerøydammene
Bustkrans	<i>Chara aspera</i>	Kransalger	NT	Skipstadkilen, Skjellvik dam
Hårkrans	<i>Chara canescens</i>	Kransalger	VU	Sauholmen SØ, Finneguttens stø, Vikerkilen I, Skipstadkilen
Piggkrans	<i>Chara aculeolata</i>	Kransalger	NT	Landfastodden dam, Akerøydammene
Sjøglattkrans	<i>Tolypella nidifica</i>	Kransalger	EN	Skipstadkilen, Vikerkilen
Stinkkrans	<i>Chara vulgaris</i>	Kransalger	EN	Dam sør for Skipstadkilen, Sauholmen SØ, Landfastodden dam, Skjellvik dam, Akerøydammene
Vormglattkrans	<i>Lamprothamnium papulosum</i>	Kransalger	EN	Skipstadkilen

Tabell 6. Rødlista fugler og pattedyr i Ytre Hvaler nasjonalpark (31 arter). Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006, Vikar 1990 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken, uttrekk i september 2016).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødliste 2015	Lokaliteter/merknaad
Alke	<i>Alca torda</i>	EN	Fåtallig i vinterhalvåret.
Bergand	<i>Aythya marila</i>	VU	Fåtallig på trekk vår og høst.
Fiskemåke	<i>Larus canus</i>	NT	Hekker, stort antall. Betydelig bestandsnedgang.
Gjøk	<i>Cuculus canorus</i>	NT	Fåtallig, hekker.
Gulneblom	<i>Gavia adamsii</i>	NT	Fåtallig, trekk vinter.
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT	Hekker, regelmessig.
Havelle	<i>Clangula hyemalis</i>	NT	Fåtallig, trekk vinter.
Havhest	<i>Fulmarus glacialis</i>	EN	Ses regelmessig, i større antall etter syd-vind.
Hettemåke	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU	Hekker, gått sterkt tilbake.
Krykkje	<i>Rissa tridactyla</i>	EN	Ses regelmessig, i større antall etter syd-vind.
Lomvi	<i>Uria aalge</i>	CR	Rasting i vinterhalvåret. Ses i større antall. Har hekket på Søsterøyene.
Lunde	<i>Fratercula arctica</i>	VU	Ses i lite antall i vinterhalvåret. Har hekket på Søserøyene
Makrellterne	<i>Sterna hirundo</i>	EN	Hekker regelmessig. Flere små kolonier. Har gått sterkt tilbake
Sanglerke	<i>Alauda arvensis</i>	VU	Tisler. Heia. Akerøya. Søndre Asmaløy.
Sivhøne	<i>Gallinula chloropus</i>	VU	Har hekket, mulig hekker, fåtallig. Skipstadkilen.
Sivspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	NT	Hekker i lite antall.
Sjørre	<i>Melanitta fusca</i>	VU	Trekk/rasting/overvintring. Lite antall
Skjeand	<i>Anas clypeaya</i>	VU	Tilfeldig hekkende, fåtallig.
Sothøne	<i>Fulica atra</i>	VU	Har hekket, tilfeldig hekkende, fåtallig. Skipstadkilen.
Stjertand	<i>Anas acuta</i>	VU	Trekk, rasting, lite antall
Storspove	<i>Numenius arquata</i>	VU	Årlig, fåtallig. hekkeart tidligere, regelmessig på trekk. Mulig forsvunnet som hekkeart.

Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	NT	Hekker div. steder. Flokker på trekk. Betydelig tilbake i antall.
Svartand	<i>Melanitta nigra</i>	NT	Trekk/rasting/overvintring. Stort antall
Taksvale	<i>Delichon urbicum</i>	NT	Hekker div. steder. Flokker på trekk. Betydelig tilbake i antall.
Teist	<i>Cephus grylle</i>	VU	ca 50 par. Heia klart viktigste hekkeplass. Hekker S Søster sparsomt.
Toppdykker	<i>Podiceps cristatus</i>	NT	Ses regelmessig, hekker neppe
Trelerke	<i>Lullula arborea</i>	NT	Flere par på de store øyene
Tyvjo	<i>Stercorarius parasiticus</i>	NT	Hekker et par. Ses sjelden
Vipe	<i>Vanellus vanellus</i>	EN	Hekker – få par. Ses regelmessig i flokker. Har gått sterkt tilbake
Ærfugl	<i>Somateria mollissima</i>	NT	Regelmessig hekking i større antall, ses hele året
Hare	<i>Lepus timidus</i>	NT	(Pattedyr), Observeres over store deler av Hvaler-øyene

Tabell 7. Rødlista insekter og edderkoppdyr (284 arter) (virvelløse dyr, invertebrater) i Ytre Hvaler nasjonalpark. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet, DD = data mangler. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken (uttrekk september 2016), registreringer fra NINA-rapp. 500 og registreringer fra Aarvik 2010).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Gruppe	Rødliste 2015	Lokaliteter
	<i>Agonum emarginatum</i>	Biller	NT	Huser – dam
bjørkepraktbille	<i>Agrilus betuleti</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Anthicus sellatus</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Apalus bimaculatus</i>	Biller	NT	Ørekroken
Kulegjødselbille	<i>Aphodius brevis</i>	Biller	NT	Ørekroken
Muddergjødselbille	<i>Aphodius plagiatus</i>	Biller	VU	Ørekroken
Enggjødselbille	<i>Aphodius sordidus</i>	Biller	EN	Akerøy
	<i>Bembidion pallidipenne</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Bisnius nitidulus</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Bothynoderes affinis</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Cantharis nigra</i>	Biller	NT	Asmaløy, Viker
	<i>Carabus arcensis</i>	Biller	NT	Ørekroken
prikket skjoldbille	<i>Cassida nebulosa</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Ceutorhynchus hirtulus</i>	Biller	EN	Ørekroken
	<i>Ceutorhynchus pulvinatus</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Choragus sheppardi</i>	Biller	NT	Guttormsvauen
	<i>Coniocleonus hollbergi</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Coniocleonus turbatus</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Cryptophagus lycoperdi</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Cryptophagus reflexus</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Cymindis macularis</i>	Biller	EN	Ørekroken
	<i>Diplapion confluens</i>	Biller	CR	Ørekroken
	<i>Dyschirius obscurus</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Euconnus wetherhallii</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Galeruca pomonae</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Glocianus fennicus</i>	Biller	VU	Ørekroken
praktgullbasse	<i>Gnorimus nobilis</i>	Biller	NT	Langerø, Vesterøy

	<i>Gymnetron beccabungae</i>	Biller	NT	Flaskebukta, Asmaløy
	<i>Haliplus apicalis</i>	Biller	VU	Guttormstangen
	<i>Hygrotus parallelogrammus</i>	Biller	VU	Herføl; Finneguttens stø (dammer like n for Rognhavn)
	<i>Hypera denominanda</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Hyperaspis pseudopustulata</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Lema cyanella</i>	Biller	NT	
	<i>Liocyrtusa vittata</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Longitarsus brunneus</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Lycoperdina succincta</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Magdalis barbicornis</i>	Biller	VU	Ørekroken
strandkjempe-snutebille	<i>Mecinus collaris</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Mecinus labilis</i>	Biller	VU	Asmaløy
	<i>Melanapion minimum</i>	Biller	VU	Asmaløy
	<i>Melanimon tibialis</i>	Biller	EN	Ørekroken
	<i>Mogulones asperifoliarum</i>	Biller	EN	Ørekroken
	<i>Monochamus galloprovincialis</i>	Biller	VU	Kirkøy
	<i>Neophytobius quadrinodosus</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Nicrophorus interruptus</i>	Biller	CR	Ørekroken
	<i>Opatrum sabulosum</i>	Biller	NT	Skipstadkilen
	<i>Orobitis cyanea</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Otiorhynchus ligneus</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Phylan gibbus</i>	Biller	EN	Skipstadkilen
	<i>Platynaspis luteorubra</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Prionychus melanarius</i>	Biller	VU	Ørekroken
rapsjordloppe	<i>Psylliodes chrysocephala</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Ptinus dubius</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Rhinusa collina</i>	Biller	NT	Spjærøy
	<i>Rhinusa linariae</i>	Biller	NT	Kasebukta, Vesterøy
	<i>Sitona humeralis</i>	Biller	VU	Ørekroken
	<i>Tapeinotus sellatus</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Thamiocolus viduatus</i>	Biller	VU	Asmaløy
korsknappraktbille	<i>Trachys scrobiculata</i>	Biller	VU	Skipstadkilen
	<i>Trichosirocalus barnevillei</i>	Biller	NT	Ørekroken
	<i>Trichosirocalus thalhammeri</i>	Biller	VU	Tohella
	<i>Typhaea stercorea</i>	Biller	DD	Ørekroken
	<i>Alopecosa fabrilis</i>	Edderkoppdyr	VU	Ørekroken
	<i>Argenna subnigra</i>	Edderkoppdyr	VU	Ørekroken
	<i>Phlegra fasciata</i>	Edderkoppdyr	NT	Ørekroken
	<i>Trichoncus vasconicus</i>	Edderkoppdyr	NA	Ørekroken
	<i>Zelotes longipes</i>	Edderkoppdyr	VU	Ørekroken
Blåvingegresshoppe	<i>Sphingonotus caeruleans</i>	Gresshopper.	VU	Søndre Søster. Ørekroken. Skipstad
kystnettege	<i>Agramma laetum</i>	Nebbmunner	VU	Ørekroken
	<i>Kelisia sabulicola</i>	Nebbmunner	NT	Ørekroken

	<i>Kosswigianella exigua</i>	Nebbmunner	NT	Ørekroken
Kyststyltetege	<i>Neides tipularius</i>	Nebbmunner	VU	Ørekroken
	<i>Plinthisus brevipennis</i>	Nebbmunner	NT	Ørekroken
Tistelnettege	<i>Tingis cardui</i>	Nebbmunner	NT	Akerøya
	<i>Unkanodes excisa</i>	Nebbmunner	NT	Ørekroken
Strandmaurløve	<i>Myrmeleon bore</i>	Nettvinger	EN	Ørekroken, Storesand
Vortebiter	<i>Decticus verrucivorus</i>	Rettvinger	NT	Akerøya
sandgresshoppe	<i>Platycleis albopunctata</i>	Rettvinger, saksedyr	EN	Storesand
Klapregresshoppe	<i>Psophus stridulus</i>	Rettvinger	VU	Nordre Sømster
Hvit dammott	<i>Acentria ephemerella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Hjortetrøstfjærmøll	<i>Adaina microdactyla</i>	Sommerfugler	VU	Vesterøy, Guttormstangen
Kvannpraktvikler	<i>Aethes dilucidana</i>	Sommerfugler	EN	Guttormsvauen, Vesterøy. Huser, Asmaløy
Blek knoppurtflatmøll	<i>Agonopterix pallorella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Agonopterix selini</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
brun knoppurtflatmøll	<i>Agonopterix subpropinquella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Amphisbatis incongruella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy. Guttormsvauen, Vesterøy.
Brun sigdvikler	<i>Ancylis upupana</i>	Sommerfugler	NT	Guttormsvauen, Vesterøy. Huser, Asmaløy
Hvitt strandengfly	<i>Apamea lithoxylaea</i>	Sommerfugler , Nattfly	NT	Brattestø, Huser
Mørkt sandengfly	<i>Apamea oblonga</i>	Sommerfugler , Nattfly	VU	Brattestø, Huser. Storesand, Kirkøy
Sandvoksmott	<i>Aphomia zelleri</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
smalringrørfly	<i>Archanara dissoluta</i>	Sommerfugler	VU	Ørekroken, Kirkøy.
Rødhalslavspinner	<i>Atolmis rubricollis</i>	Sommerfugler	VU	Vesterøy, Guttormsvauen
Båndsumpvikler	<i>Bactra furfurana</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
Kystsumpvikler	<i>Bactra robustana</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Skjellvik
	<i>Batia internella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy.
	<i>Batia unitella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
	<i>Brachmia blandella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
	<i>Bryotropha affinis</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
	<i>Bryotropha desertella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
Dunkjevlenebbmott	<i>Calamotropha paludella</i>	Sommerfugler	NT	Tjelholmen. Huser, Asmaløy
	<i>Caryocolum tischeriella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
Pileordensbånd	<i>Catocala nupta</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy. Guttormsvauen, Vesterøy.
Glansnebbmott	<i>Catoptria lythargyrella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
Heibladmåler	<i>Chlorissa viridata</i>	Sommerfugler , Målere	VU	Brattestø, Huser, Skipstadkilen. Kirkøy. Akerøya
Seljekrattmøll	<i>Chrysoclista lathamella</i>	Sommerfugler	EN	Tjelholmen
Slåpetornsigdvinge	<i>Cilix glaucata</i>	Sommerfugler ,	VU	Huser, Skipstadkilen. Akerøya
Almegulfly	<i>Cirrhia gilvago</i>	Sommerfugler , Nattfly	NT	Huser
Bakkegråvikler	<i>Cnephasia pasiuana</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy.

Kystpraktvikler	<i>Cochylidia implicitana</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy.
Karminpraktvikler	<i>Cochylis flaviciliana</i>	Sommerfugler	NT	Storesand
	<i>Coleophora adelogrammella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Coleophora adjunctella</i>	Sommerfugler	VU	Papper, Vesterøy
	<i>Coleophora adpersella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
	<i>Coleophora albicans</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Coleophora albitarsella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
	<i>Coleophora asteris</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy.
	<i>Coleophora conspicuella</i>	Sommerfugler	CR	Huser, Asmaløy
Stor lakrismjeltsekkemøll	<i>Coleophora gallipennella</i>	Sommerfugler	NT	Guttormsvauen, Vesterøy.
	<i>Coleophora granulata</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy.
	<i>Coleophora hackmani</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Coleophora hydrolapathella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy. Guttormsvauen, Vesterøy.
	<i>Coleophora ibipennella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
	<i>Coleophora potentillae</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy.
	<i>Coleophora prunifoliae</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Coleophora ramosella</i>	Sommerfugler	VU	Guttormsvauen, Vesterøy.
Starrnebbmott	<i>Crambus silvella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy.
	<i>Crassa tinctella</i>	Sommerfugler	VU	Guttormsvauen, Vesterøy
	<i>Crassa unitella</i>	Sommerfugler	NT	Huser
seljeløvmåler	<i>Cyclophora pendularia</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
	<i>Depressaria artemisiae</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Depressaria depressana</i>	Sommerfugler	EN	Skipstadkilen
Blåhodefly	<i>Diloba caeruleocephala</i>	Sommerfugler , Nattfly	NT	Huser
Røsslyngmåler	<i>Dyscia fagaria</i>	Sommerfugler , Målere	EN	Huser. Botn, Vesterøy
	<i>Ectoedemia albibimaculella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
	<i>Elachista bedelrella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Elachista occidentalis</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Elachista scirpi</i>	Sommerfugler	VU	Sjursholmen
	<i>Elachista triatomea</i>	Sommerfugler	VU	Storesand
Bremstilkvikler	<i>Endothenia marginana</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Kreklingsmalmott	<i>Ephestia mistralella</i>	Sommerfugler	CR	Huser, Asmaløy
Kystmauremåler	<i>Epirrhoe galiata</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Okerfly	<i>Eremobia ochroleuca</i>	Sommerfugler , Nattfly	NT	Huser
Skogsalatengvikler	<i>Eucosma conterminana</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
Gulhodefly	<i>Eugraphe sigma</i>	Sommerfugler , Nattfly	VU	Brattestø, Huser
Malurtdvergmåler	<i>Eupithecia innotata</i>	Sommerfugler , Målere	VU	Huser
Okerdvergmåler	<i>Eupithecia ochridata</i>	Sommerfugler	CR	Storesand, Kirkøy. Huser, Asmaløy
Kystdvergmåler	<i>Eupithecia subumbrata</i>	Sommerfugler , Målere	NT	Huser
Kløverblåvinge	<i>Glaucoopsyche alexis</i>	Sommerfugler	NT	Akerøya. Skipstad.

Irisørffly	<i>Globia algae</i>	Sommerfugler , Nattfly	VU	Huser
Fjærpraktvikler	<i>Gynnidomorpha vectisana</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Kystnellikfly	<i>Hadena albimacula</i>	Sommerfugler , Nattfly	NT	Huser
Flikengmåler	<i>Idaea emarginata</i>	Sommerfugler , Målere	VU	Huser, Skipstadkilen
Strandengmåler	<i>Idaea humiliata</i>	Sommerfugler , Målere	EN	Huser, Skipstadkilen
Purpurengmåler	<i>Idaea muricata</i>	Sommerfugler , Målere	NT	Huser
Mellavmøll	<i>Infurcitinea argentimaculella</i>	Sommerfugler	NT	Guttormsvauen, Vesterøy. Huser, Asmaløy
Dunkjevleglansmøll	<i>Limnaecia phragmitella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
Punktiviftefly	<i>Macrochilo cribrumalis</i>	Sommerfugler ,	NT	Huser, Skipstadkilen
Båndringspinner	<i>Malacosoma castrensis</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Skipstadkilen. Akerøya
Prikkrutevinge	<i>Melitaea cinxia</i>	Sommerfugler	CR	Huser
Krypvierfly	<i>Mesogona oxalina</i>	Sommerfugler	EN	Akerøy. Huser, Asmaløy.
	<i>Metzneria neuropterella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
	<i>Monochroa lucidella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
Eikemuslingmøll	<i>Nemapogon fungivorella</i>	Sommerfugler	EN	Langekil, Vesterøy
Svartflekket kjukemøll	<i>Nemapogon nigralbella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
	<i>Nemophora minimella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy.
Dobbeltlinjet viklerfly	<i>Nycteola svecicus</i>	Sommerfugler , Nattfly	EN	Huser
Alantfjærmøll	<i>Oidaematophorus lithodactyla</i>	Sommerfugler	EN	Akerøya. Huser, Asmaløy.
Blokkebærsmalmott	<i>Ortholepis vacciniella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy.
	<i>Orthotelia sparganella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
	<i>Parornix torquillella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
Stripenebbmott	<i>Pediasia fascelinella</i>	Sommerfugler	VU	Storesand, Kirkøy.
Stripeengvikler	<i>Pelochrista infidana</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
Hvit båndvikler	<i>Periclepsis cinctana</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Rødttopplundmåler	<i>Perizoma bifaciata</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Strandstjernepraktvikler	<i>Phalonidia affinitana</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Myntepraktvikler	<i>Phalonidia manniana</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
Strandmåler	<i>Phibalapteryx virgata</i>	Sommerfugler , Målere	VU	Brattestø, Huser, Skipstadkilen
Lys geitvedmåler	<i>Philereme vetulata</i>	Sommerfugler , Målere	NT	Skipstadkilen. Huser
	<i>Phyllonorycter spinicolella</i>	Sommerfugler	VU	Huser
	<i>Phyllonorycter stettinensis</i>	Sommerfugler	NT	Guttormsvauen, Vesterøy
dvergnebbmott	<i>Platytes cerussella</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
	<i>Pseudoswammerdamia combinella</i>	Sommerfugler	EN	Guttormsvauen, Vesterøy
	<i>Rhigognostis annulatella</i>	Sommerfugler	NT	Ørekroken, Kirkøy
lindsmalmott	<i>Salebriopsis albicilla</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Asmaløy
	<i>Scrobipalpula psilella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Scythris cicadella</i>	Sommerfugler	EN	Storesand

	<i>Scythris empetrella</i>	Sommerfugler	CR	Storesand, Kirkøy
grønn engmott	<i>Sitochroa palealis</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy. Sørenga, Spjørøy
plommelavmøll	<i>Stenoptinea cyaneimarmorella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
	<i>Stigmella auromarginella</i>	Sommerfugler	VU	Huser, Asmaløy
Randbladmåler	<i>Thalera fimbrialis</i>	Sommerfugler , Målere	VU	Brattestø, Huser, Skipstadkilen, Viker
Slåpetornstjertvinge	<i>Thecla betulae</i>	Sommerfugler	NT	Huser, Brattestø
Brunflekktet kjukemøll	<i>Trioxamera parasitella</i>	Sommerfugler	EN	Huser, Asmaløy
Ringkvistfly	<i>Xylena exsoleta</i>	Sommerfugler , Nattfly	NA	Huser
Liten bloddråpesvermer	<i>Zygaena viciae</i>	Sommerfugler	VU	Asmaløy; Huser, Skipstad, Ørekroken
	<i>Jesenikia filiformis</i>	Spretthaler	NT	Ørekroken
	<i>Mesaphorura petterdassi</i>	Spretthaler	NT	Ørekroken
	<i>Mesaphorura pongei</i>	Spretthaler	NT	Ørekroken
	<i>Onychiurus volinensis</i>	Spretthaler	VU	Ørekroken
Midjedambloomsterflue	<i>Anasimyia contracta</i>	Tovinger	EN	Ørekroken
tidlig dambloomsterflue	<i>Anasimyia interpuncta</i>	Tovinger	VU	Vesterøy, Vauer
junivepseblomsterflue	<i>Chrysotoxum vernale</i>	Tovinger	EN	Ørekroken
Sølvfotet måneflekkflue	<i>Eumerus flavitarsis</i>	Tovinger	VU	Ørekroken
rødskjeggrovflue	<i>Eutolmus rufibarbis</i>	Tovinger	EN	Ørekroken
Sumpglansblomsterflue	<i>Orthonevra intermedia</i>	Tovinger	EN	Ørekroken
Tysk rovflue	<i>Pamponerus germanicus</i>	Tovinger	VU	
Gul strandblomsterflue	<i>Parhelophilus versicolor</i>	Tovinger	VU	Ørekroken
tørrmarksmåblomsterflue	<i>Pelecocera tricincta</i>	Tovinger	EN	Huser
	<i>Phthiria pulicaria</i>	Tovinger	NT	Ørekroken
Strandfotblomsterflue	<i>Platycheirus immarginatus</i>	Tovinger	NT	Akerøya, ferskvannsdammene
svartfottreblomsterflue	<i>Spilomyia manicata</i>	Tovinger	VU	Guttormsvauen, Vesterøy
	<i>Stratiomys singularior</i>	Tovinger	EN	Hvaler, hvor?
	<i>Ancistrocerus ichneumonideus</i>	Veps	NT	Asmaløy, Huser
sølvsandbie	<i>Andrena argentata</i>	Veps	NT	Storesand
ildsandbie	<i>Andrena marginata</i>	Veps	VU	Vesterøy, Guttormsvauen
	<i>Anoplius caviventris</i>	Veps	VU	Ørekroken
	<i>Anteon pinetellum</i>	Veps	NT	Ørekroken
	<i>Arachnospila minutula</i>	Veps	NT	Ørekroken
	<i>Arachnospila wesmaeli</i>	Veps	VU	Ørekroken
gresshumle	<i>Bombus ruderalis</i>	Veps	NT	
slåttehumle	<i>Bombus subterraneus</i>	Veps	VU	Ørekroken
lldgullveps	<i>Chrysis ignita</i>	Veps	VU	Asmaløy, Huser
buksebie	<i>Dasygaster hirtipes</i>	Vepser	VU	Ørekroken
	<i>Dryudella stigma</i>	Veps	EN	Storesand
	<i>Evagetes pectinipes</i>	Veps	NT	Ørekroken
	<i>Gonatopus distinctus</i>	Vepser	NT	Ørekroken
	<i>Gonatopus formicarius</i>	Vepser	VU	Ørekroken

sandbåndbie	<i>Halictus confusus</i>	Vepser	NT	Ørekroken
koppergullveps	<i>Hedychridium cupreum</i>	Vepser	NT	Ørekroken
	<i>Mimumesa atratina</i>	Veps	EN	Ørekroken
	<i>Miscophus concolor</i>	Veps	VU	Ørekroken
	<i>Oxybelus argentatus</i>	Veps	EN	Ørekroken
	<i>Pompilus cinereus</i>	Veps	NT	Ørekroken
fiolett kulegullveps	<i>Pseudomalus violaceus</i>	Veps	VU	Huser, Asmaløy
båndpanserbie	<i>Stelis punctulatifera</i>	Veps	NT	Guttormsvauen, Vesterøy
	<i>Tachysphex nitidus</i>	Veps	VU	Ørekroken
geithams	<i>Vespa crabro</i>	Veps	NT	Guttormsvauen, Vesterøy
Sørlig metallvannymfe	<i>Lestes dryas</i>	Øyestikkere	VU	Skjellvik, Huser

Tabell 8. Rødlista arter knytta til ferskvann i Ytre Hvaler nasjonalpark. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken, uttrekk september 2016).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Gruppe	Rødliste 2015	Lokaliteter
Brakkvannsreke	<i>Palaemonetes varians</i>	Krepsdyr	NT	Vikerkiln II
Smalknøttsnegl	<i>Vertigo angustior</i>	Bløtdyr	NT	S Brattestø – like øst og sør for den største dammen
Glansskivesnegl	<i>Segmentina nitida</i>	Bløtdyr	EN	Ørekroken, 2011

Tabell 9. Rødlista marine arter i Ytre Hvaler nasjonalpark. Kode for rødlistestatus følger Norsk rødliste for arter 2015, CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet. (Listen bygger på Konsekvenser for naturmiljø på land rapp. 4/2006 og registreringer lagt inn i artskart Artsdatabanken, uttrekk september 2016).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Gruppe	Rødliste 2015
	<i>Mya arenaria</i>	Bløtdyr	VU
Østers	<i>Ostrea edulis</i>	Bløtdyr	NT
Blålange	<i>Molva dypterygia</i>	Fisk	EN
Brisling	<i>Sprattus sprattus</i>	Fisk	NT
Havniøye	<i>Petromyzon marinus</i>	Fisk	NT
Pigghå	<i>Squalus acanthias</i>	Fisk	EN
Ål	<i>Anguilla anguilla</i>	Fisk	VU
Øyekorall	<i>Lophelia pertusa</i>	Koralldyr	NT

Fremmede arter i Ytre Hvaler nasjonalpark

Tabell 10. Fremmede arter i Ytre Hvaler nasjonalpark. Listen bygger på uttrekk fra artskart september 2016. Listen over lokaliteter er ikke uttømmende. Kodene følger status for listen Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste 2012. SE = Svært høy risiko, HI = Høy risiko, LO = Lav risiko, PH = Potensielt høy risiko. Arter med kategorien SE og HI er svartelistet. Registreringer eldre enn 50 år (før 1966) er utelatt.

NorskNavn	Vitenskapelig navn	Artgruppe	Fremmed art 2012	Lokalitet
Marint				
brakkvannsrur	<i>Amphibalanus improvisus</i>	Krepsdyr	HI	Akerøya, Kråka
japansk drivtang	<i>Sargassum muticum</i>	Alger	SE	Hvaler
japansk sjølyng	<i>Dasysiphonia japonica</i>	Alger	SE	Akerøya
krokbærer	<i>Bonnemaisonia hamifera</i>	Alger	HI	Kråka, Akerøya, Tisler
stillehavstøsters	<i>Crassostrea gigas</i>	Bløtdyr	SE	Mange steder
strømgarn	<i>Dasya baillouviana</i>	Alger	LO	Tisler
vinbergsnegl	<i>Helix pomatia</i>	Bløtdyr	HI	Viker
Sopp				
trollrøysopp	<i>Pisolithus arhizus</i>	Sopp	LO	Storesand
Fugler				
fasan	<i>Phasianus colchicus</i>	Fugl	LO	Tisler, Huser, Vikerkilen, Landfasen, Akerøya
kanadagås	<i>Branta canadensis</i>	Fugl	SE	Heia, Tisler, Akerøya, Huser-Viker
stripegås	<i>Anser indicus</i>	Fugl	PH	Akerøya
Dyr				
	<i>Carpophilus marginellus</i>	Biller	LO	
	<i>Epitrix pubescens</i>	Biller	LO	Ørekroken
Nesehornbille	<i>Oryctes nasicornis</i>	Biller	LO	Viker
Mink	<i>Neovison vison</i>	Pattedyr	SE	Akerøya, Huser-Viker
Karplanter				
ballastsiv	<i>Juncus tenuis</i>		PH	Røsshue
blankmispel	<i>Cotoneaster lucidus</i>		SE	Kuvauen
eple	<i>Malus x domestica</i>		SE	Spjær, Alholmen m.fl.
frømelde	<i>Lipandra polysperma</i>		PH	Søndre Søster
hagerips	<i>Ribes rubrum</i>		SE	Skipstadkilen
hvitsteinkløver	<i>Melilotus albus</i>		SE	Papperhavn m.fl.
hønsehirse	<i>Echinochloa crus-galli</i>		PH	Gråtersand
høstberberis	<i>Berberis thunbergii</i>		SE	Herføl, Akerøya
japanspirea	<i>Spiraea japonica</i>		PH	Storesand
kanadagullris	<i>Solidago canadensis</i>		SE	Hvaler
kirsebær	<i>Prunus cerasus</i>		HI	Herføl m.fl.
kjempebjørnekjeks	<i>Heracleum mantegazzianum</i>		SE	Brattestø
kjempeprimula	<i>Impatiens glandulifera</i>		SE	Spjærkilen
klustersvineblom	<i>Senecio viscosus</i>		HI	Struten, Søsterøyene m.fl.

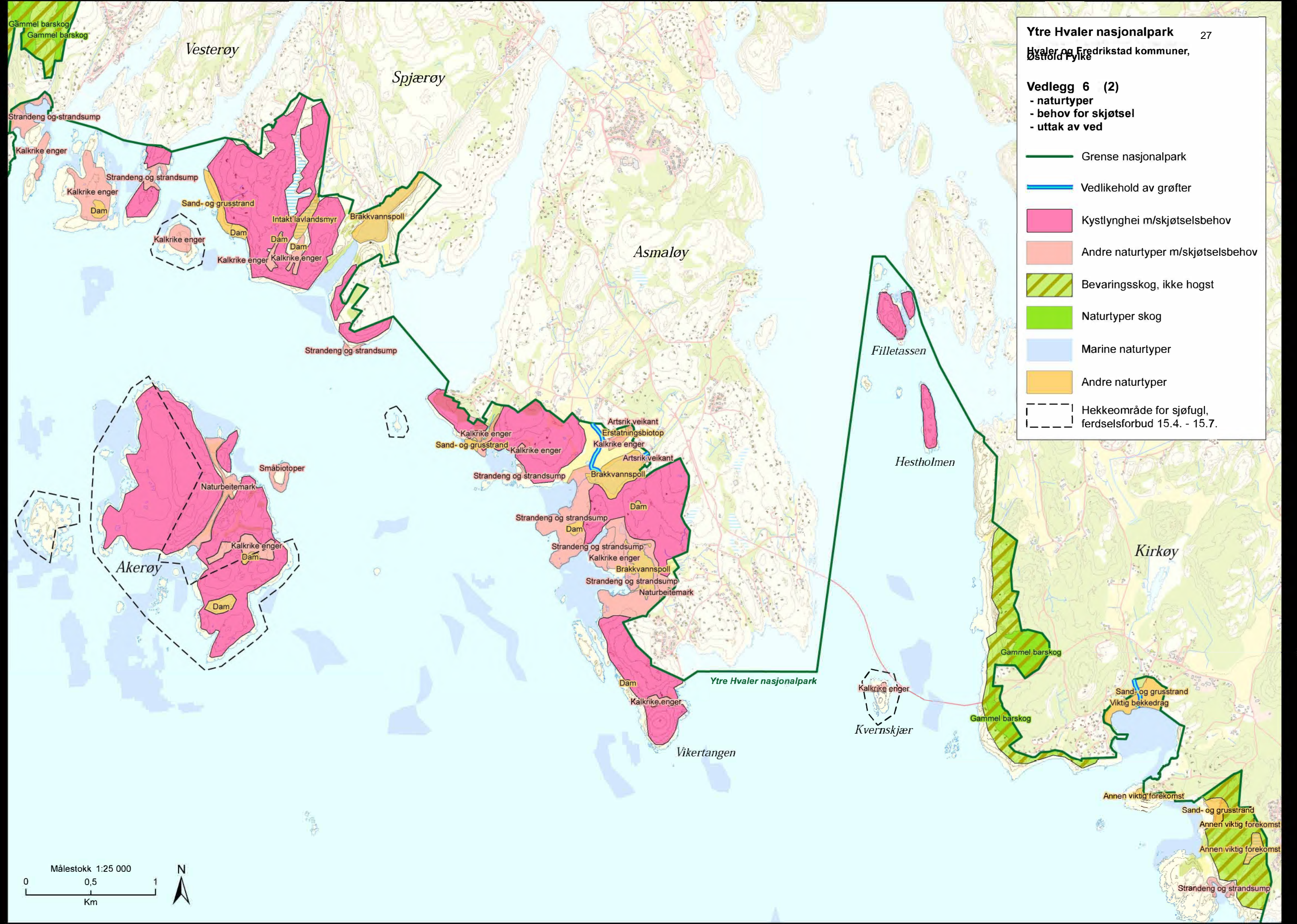
krypfredløs	<i>Lysimachia nummularia</i>		HI	Akerøya
krypmispel	<i>Cotoneaster horizontalis</i>		SE	Røsshue
kurvpil	<i>Salix viminalis</i>		PH	Kuvauen
legesteinkløver	<i>Melilotus officinalis</i>		LO	Vesterøy
matgrasløk	<i>Allium schoenoprasum schoenoprasum</i>		SE	Tisler m.fl.
ormehode	<i>Echium vulgare</i>		LO	Skjellvik
russekål	<i>Bunias orientalis</i>		HI	Barm (utenfor)
russemure	<i>Potentilla intermedia</i>		PH	Kråka
rynkerose	<i>Rosa rugosa</i>		SE	Ørekroken, Storesand, Heia, Tisler, Akerøya, Asmaløy, Spjær m.fl
rødhyll	<i>Sambucus racemosa</i>		HI	Guttormsvauen m.fl
saltsoleie	<i>Halerpestes cymbalaria</i>		LO	Asmaløy, Tisler, Akerøya
sprikemispel	<i>Cotoneaster divaricatus</i>		SE	Skipstadkilen
stankarse	<i>Lepidium ruderales</i>		PH	struten, Lauer, Herføl
stormjølke	<i>Epilobium hirsutum</i>		PH	Akerøya
strandkarse	<i>Lepidium latifolium</i>		SE	Sandholmen
strandsteinkløver	<i>Melilotus altissimus</i>		HI	Akerøya,
sørlig stormaure	<i>Galium mollugo</i>		LO	Herføl
tunbendel	<i>Spergularia rubra</i>		PH	Storesand, Skipstadkilen, Sauholmen
tysk mure	<i>Potentilla thuringiaca</i>		PH	Alholmen
ugrasmjølke	<i>Epilobium ciliatum ciliatum</i>		SE	Struten
villgulrot	<i>Daucus carota carota</i>		LO	Papperhavn, Kuvauen
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>		SE	Spjær, Skjellholmen, Sandholmen, Guttormskilen
vårpengeurt	<i>Noccaea caerulea</i>		PH	tisler, Festningsholmen
Moser				
ribbesåtemose	<i>Campylopus introflexus</i>	Moser	HI	Pikesten, Guttormsvauen

Ytre Hvaler nasjonalpark 27
 Hvaler og Fredrikstad kommuner,
 Østfold fylke

Vedlegg 6 (2)
 - naturtyper
 - behov for skjøtsel
 - uttak av ved

- Grense nasjonalpark
- Vedlikehold av grøfter
- Kystlynghei m/skjøtelsbehov
- Andre naturtyper m/skjøtelsbehov
- Bevaringskog, ikke hogst
- Naturtyper skog
- Marine naturtyper
- Andre naturtyper
- Hekkeområde for sjøfugl, ferdelsesforbud 15.4. - 15.7.

Målestokk 1:25 000
 0 0,5 1
 Km

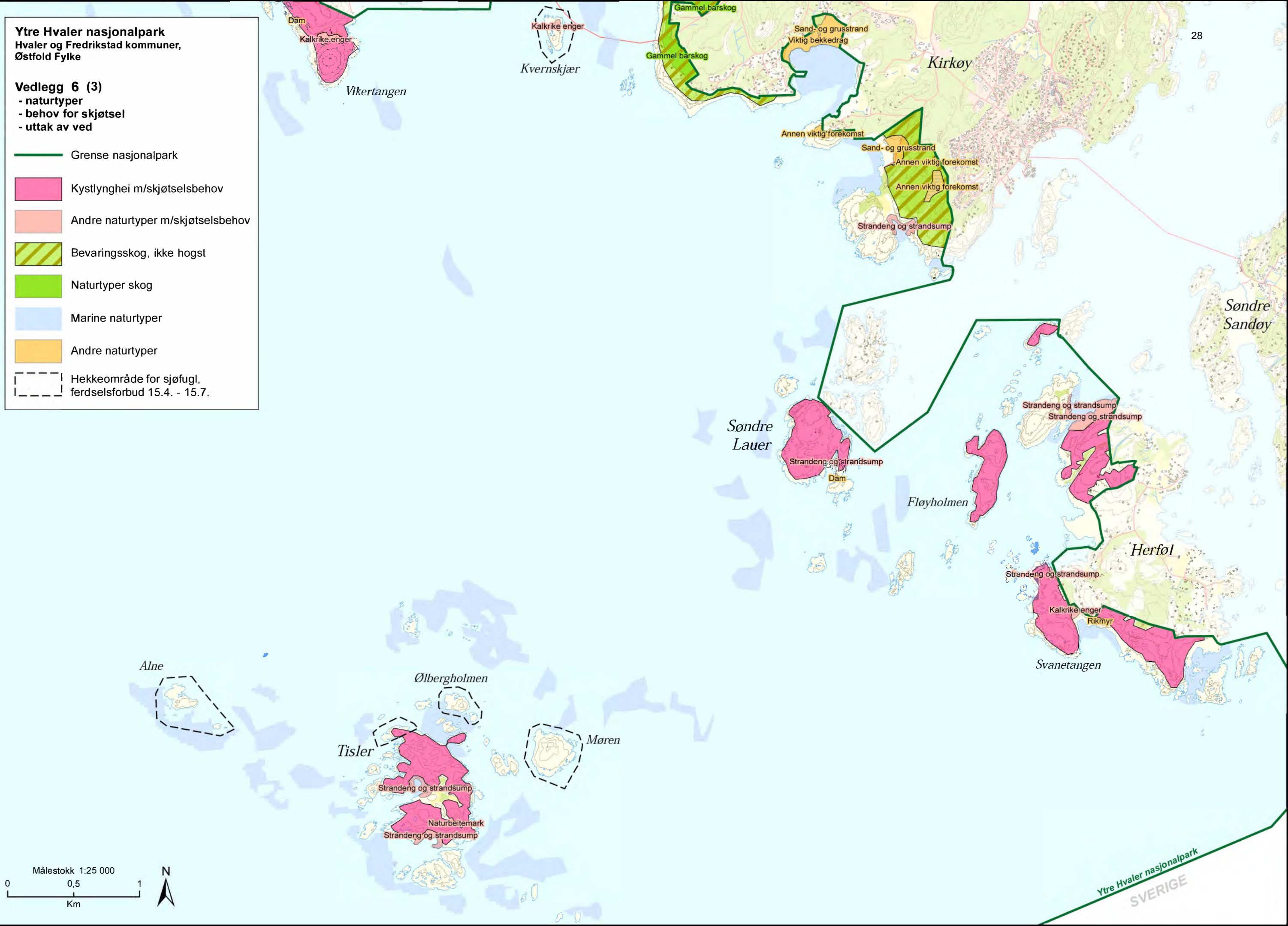

Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Østfold Fylke

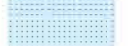
Vedlegg 6 (3)

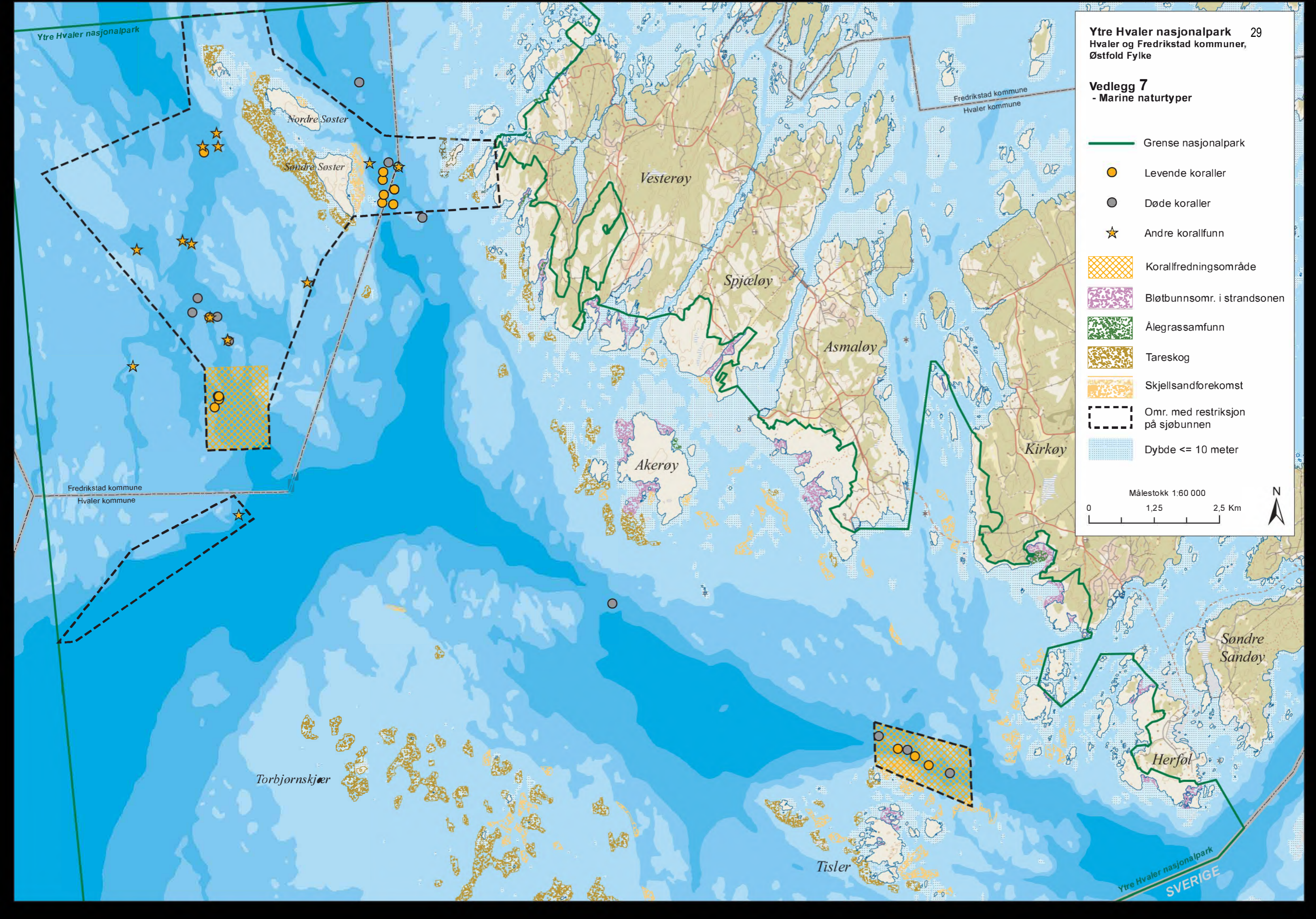
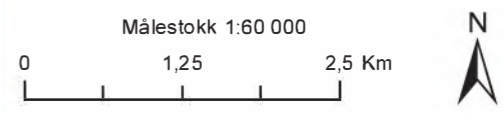
- naturtyper
- behov for skjøtsel
- uttak av ved

- Grense nasjonalpark
- Kystlynghei m/skjøtelsbehov
- Andre naturtyper m/skjøtelsbehov
- Bevaringsskog, ikke hogst
- Naturtyper skog
- Marine naturtyper
- Andre naturtyper
- Hekkeområde for sjøfugl, ferdelsesforbud 15.4. - 15.7.

Vedlegg 7
- Marine naturtyper

- Grense nasjonalpark
- Levende koraller
- Døde koraller
- Andre korallfunn
- Korallfredningsområde
- Bløtbunnsomr. i strandsonen
- Åleggassamfunn
- Tareskog
- Skjellsandforekomst
- Omr. med restriksjon på sjøbunnen
- Dybde <= 10 meter

Struten

Nordre Søster

Søndre Søster

Nordre Søster

Søndre Søster

Fredrikstad kommune
Hvaler kommune

Fredagshølet

Papperhavn

Kuvauen

Guttormsvauen

Vesterøy

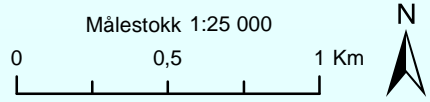
Utgårdskilen

Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Østfold Fylke

Vedlegg 8 (-1) Tilrettelegging
- ferdsel og friluftsliv
- veier og kjørespor
- informasjonsskilt

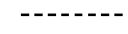
- Grense nasjonalpark
- Hekkeområde for sjøfugl, ferdelsesforbud 15.4. - 15.7.
- Fartsbegrensning maks 5 knop
- Godkjent vei
- Kjørespor
- Kyststi
- Dykkesti
- Adkomststi eiendom
- Annen sti

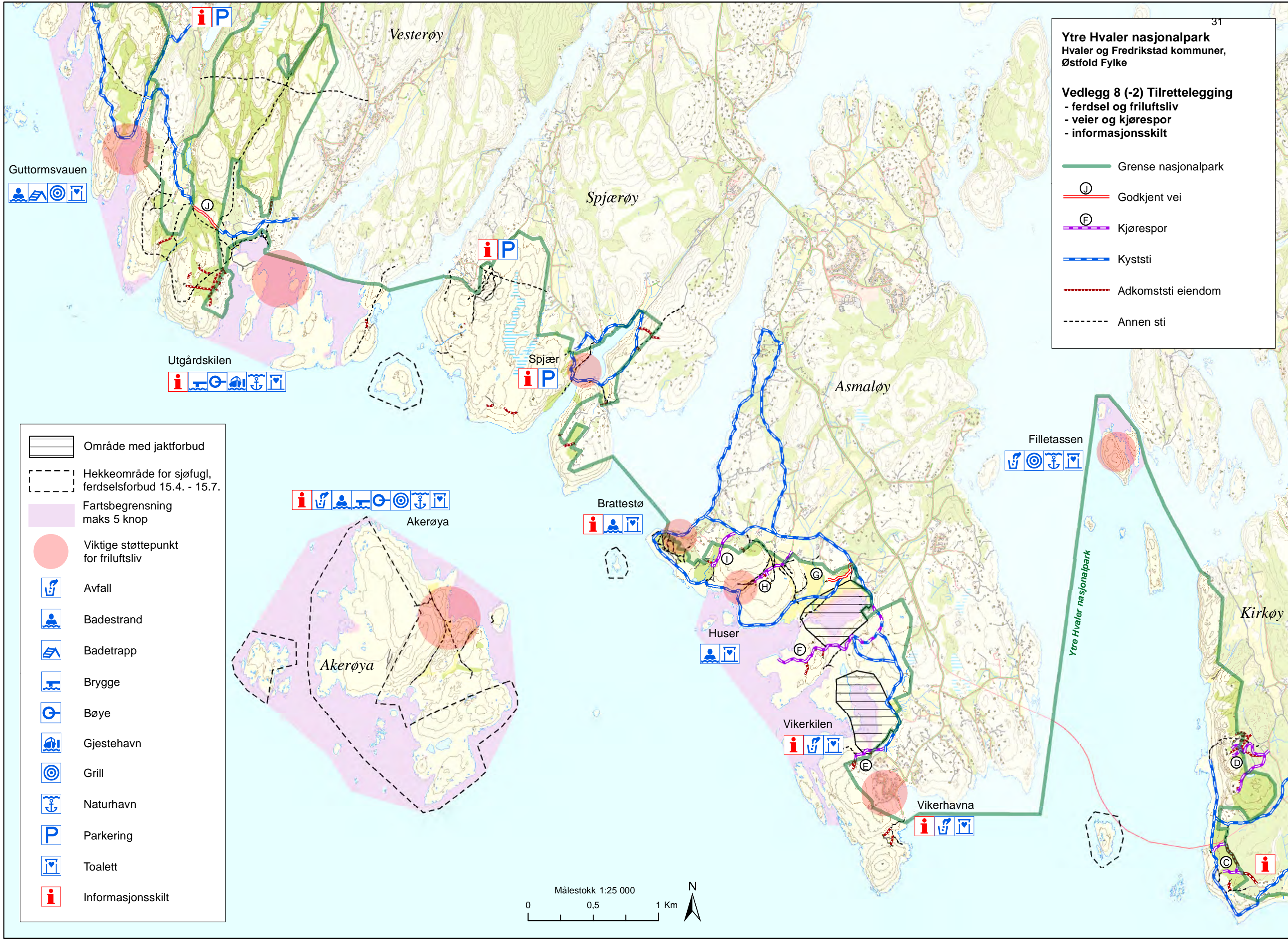
- Viktige støttepunkt for friluftsliv
- Avfall
- Badstrand
- Badetrapp
- Brygge
- Bøye
- Gjestehavn
- Grill
- Naturhavn
- Parkering
- Toalett
- Informasjonsskilt

Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Østfold Fylke

Vedlegg 8 (-2) Tilrettelegging
- ferdsel og friluftsliv
- veier og kjørespor
- informasjonsskilt

- Grense nasjonalpark
- Godkjent vei
- Kjørespor
- Kyststi
- Adkomststi eiendom
- Annen sti

Guttormsvauen

Utgårdskilen

Akerøya

Brattestø

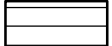
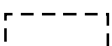

Huser

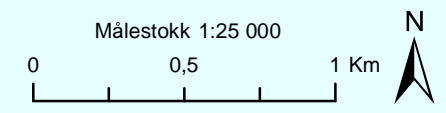
Vikerkilen

Vikerhavna

Filletassen

Kirkøy

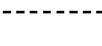
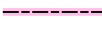
- Område med jaktforbud
- Hekkeområde for sjøfugl, ferdseisforbud 15.4. - 15.7.
- Fartsbegrensning maks 5 knop
- Viktige støttepunkt for friluftsliv
- Avfall
- Badestrand
- Badetrapp
- Brygge
- Bøye
- Gjeshavn
- Grill
- Naturhavn
- Parkering
- Toalett
- Informasjonsskilt

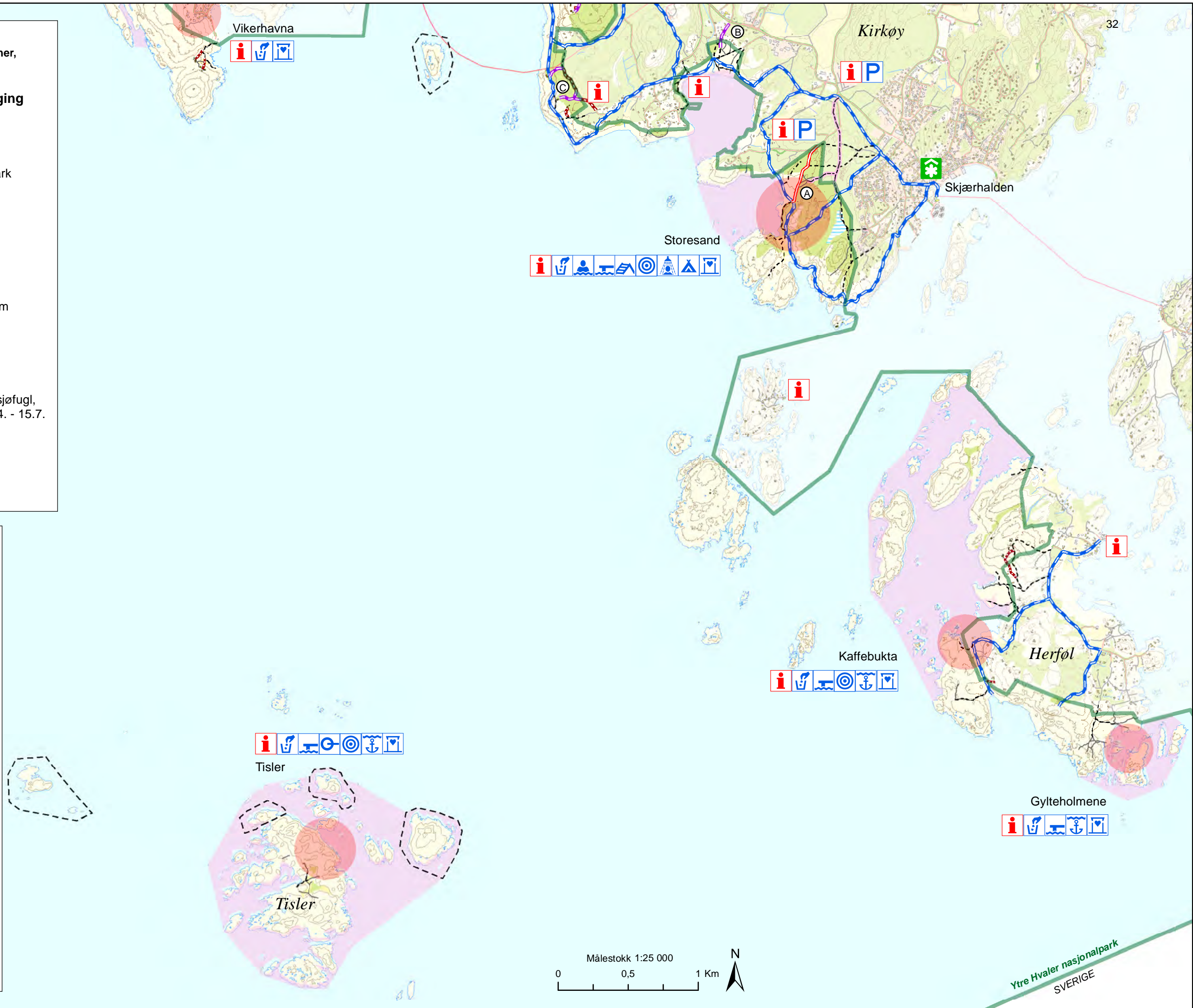

Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Østfold Fylke

Vedlegg 8 (-3) Tilrettelegging
- ferdsel og friluftsliv
- veier og kjørespor
- informasjonsskilt

- Grense nasjonalpark
- Godkjent vei
- Kjørespor
- Kyststi
- Adkomststi eiendom
- Annen sti
- Lysløype
- Hekkeområde for sjøfugl,
ferdselsforbud 15.4. - 15.7.
- Fartsbegrensning
maks 5 knop
- Viktige støttepunkt
for friluftsliv

- Avfall
- Badestrand
- Badetrapp
- Brygge
- Bøye
- Grill
- Naturhavn
- Parkering
- Servicebygg
- Telt plass
- Toalett
- Informasjonsskilt
- Nasjonalpark-
senter

Ytre Hvaler nasjonalpark
SVERIGE

Grønne bakke

Storefjell

Ørekroken

Rødshue

Storesand

33

Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Viken Fylke

**Vedlegg 9 Kjørespor og traseer
der det er tillatt med sykling**

Tegnforklaring

- Naturverngrense
- Sykling tillatt
- Parkering **P**
- Kyststi
- Sti
- Kjørespor og vei

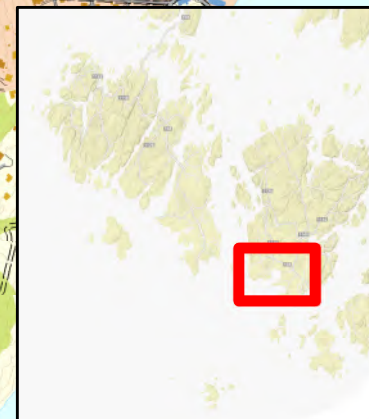

Målestokk 1:12 000

0

0,5

1 Km

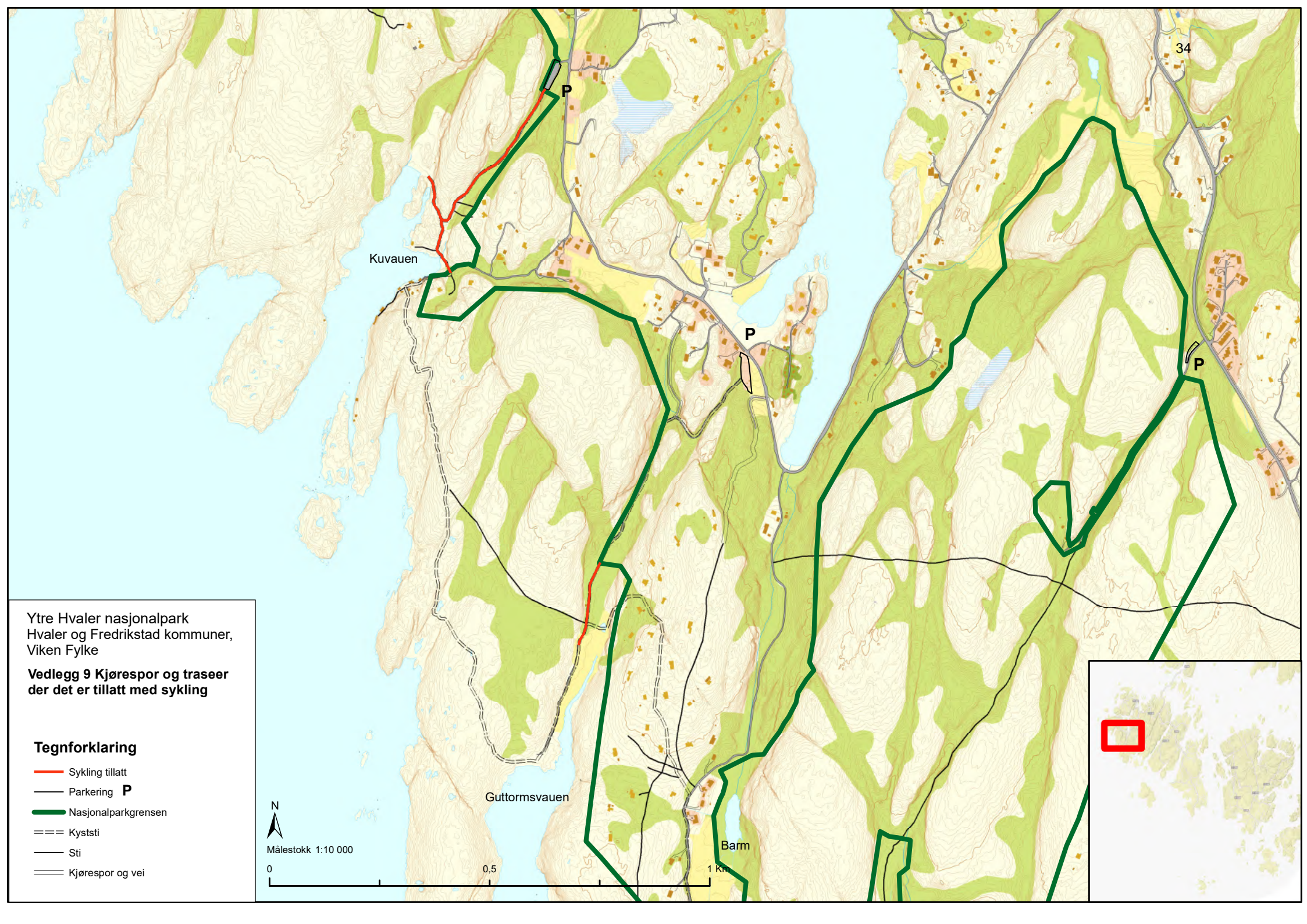
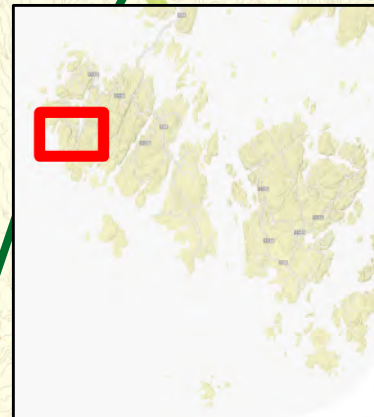

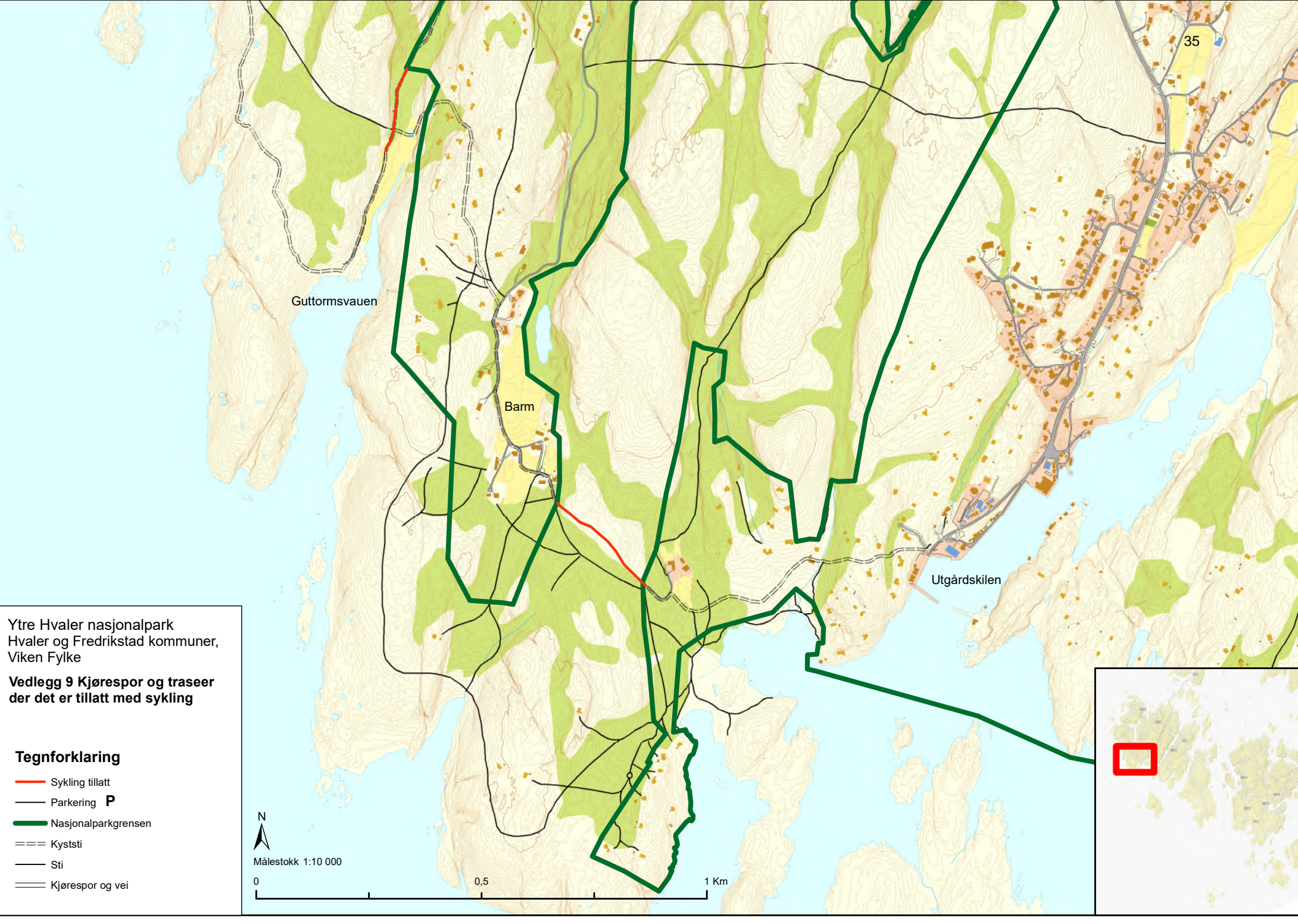
Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Viken Fylke

**Vedlegg 9 Kjørespor og traseer
der det er tillatt med sykling**

Tegnforklaring

- Sykling tillatt
- Parkering **P**
- Nasjonalparkgrensen
- Kyststi
- Sti
- Kjørespor og vei

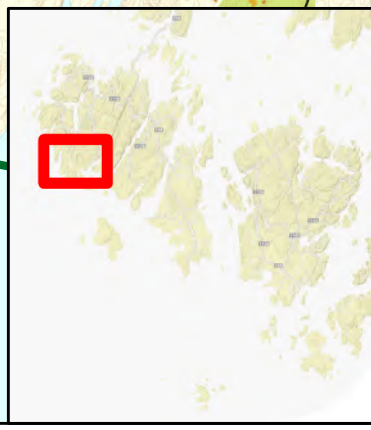

Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Viken Fylke

**Vedlegg 9 Kjørespør og traseer
der det er tillatt med sykling**

Tegnforklaring

- Sykling tillatt
- Parkering **P**
- Nasjonalparkgrensen
- Kyststi
- Sti
- Kjørespør og vei

Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Viken Fylke

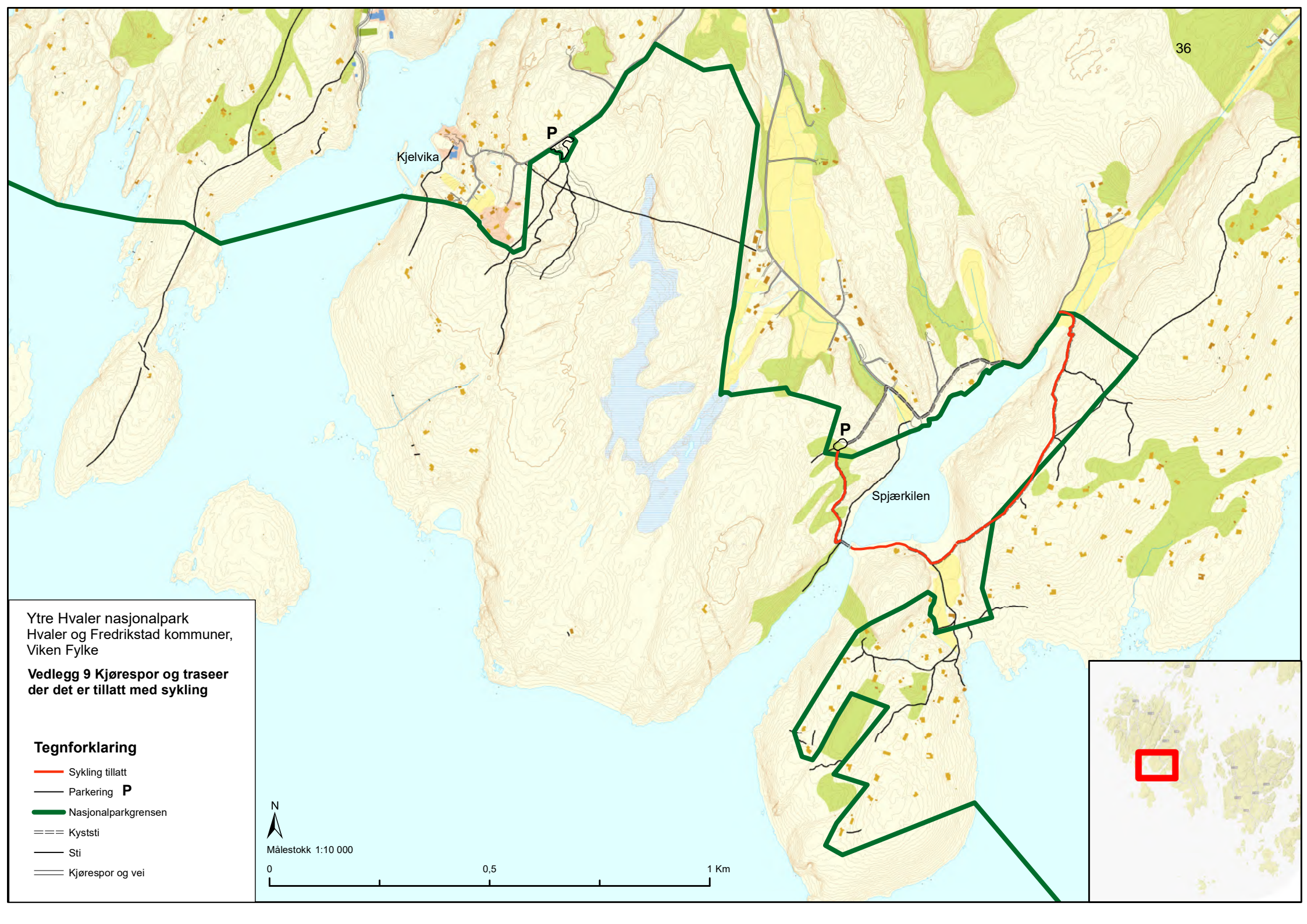
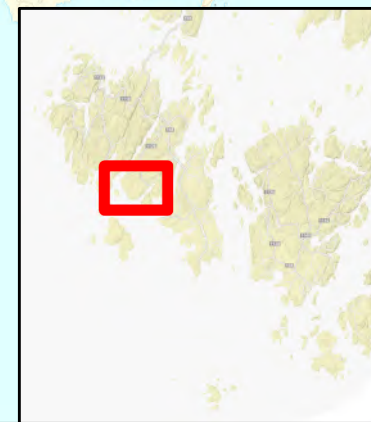
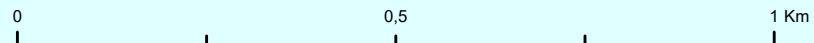
**Vedlegg 9 Kjørespor og traseer
der det er tillatt med sykling**

Tegnforklaring

- Sykling tillatt
- Parkering **P**
- Nasjonalparkgrensen
- Kyststi
- Sti
- Kjørespor og vei

Målestokk 1:10 000

Skånsom skjøtsel og beplantning rundt hytter i Ytre Hvaler nasjonalpark

- Skjøtselssoner rundt hytter

Denne rapporten gir en oversikt over hytter i nasjonalparken med skjøtselssoner, og er veiledende mht. hva som er tillatt etter verneforskriften når det gjelder skånsom skjøtsel og beplantning rundt hytter, jf. § 3 pkt. 2.2 e). Se også forvaltningsplanen kapittel 3.1.6 med retningslinjer. I vedlegg 10 vises kun innledning til rapporten. Fullstendig versjon finnes i eget eksternt dokument.

Det er ikke tillatt å skade eller ødelegge naturlig vegetasjon i nasjonalparken. Det er heller ikke tillatt å plante eller så trær eller annen vegetasjon jfr. vernebestemmelsene § 3 pkt. 2.1. Dette gjelder også hyttetomtene. Det åpnes likevel for skånsom skjøtsel og beplantning rundt hytter jfr. vernebestemmelsene § 3 pkt. 2.2 e). For å imøtekomme hytteeiers behov for å skjøtte eiendommen nærmest hytta og for å forenkle saksbehandlingen, er det definert skjøtselssoner for hver enkelt hytte i nasjonalparken. Disse sonene er avgrenset på en slik måte at hytteeierne skal kunne gjøre skånsom skjøtsel og beplantning etter eget ønske - uten å måtte søke til vernemyndighetene. Prinsippet er at alle vesentlige verneinteresser knyttet til vegetasjon, skal ligge utenfor disse sonene.

”Skjøtselssonen” betyr likevel ikke at man kan gjøre hva man vil uten tillatelse; terrenginngrep eller andre inngrep; fjerning eller tilføring av masser og opparbeiding av ny plen og hage som ikke var etablert på vernetidspunktet, er eksempler på tiltak som ikke er tillatt. Sonen gir dermed mulighet for å opprettholde den ”kulturtilstanden” som er ved vernetidspunktet, jfr. bildene. Enkelte verdifulle trær som ikke må bli hugget, er holdt utenom sonen, og er som regel vist til på foto for hytta det gjelder.

En del hageplanter er problematiske og uønskede i naturlig vegetasjon. De sprer seg lett og kan utkonkurrere den hjemmehørende (stedegne) vegetasjonen. Slike planter skal ikke plantes innenfor nasjonalparken, heller ikke innenfor skjøtselssonen for hver enkelt hytte. Eksempler på slike planter er rynkerose (*Rosa rugosa*), kjempespringfrø (*Impatiens gladiolifera*), kanadagullris (*Solidago canadensis*), hagelupin (*Lupinus polyphyllus*), gravmyrt (*Vinca minor*) og fagerfredløs (*Lysimachia punctata*). Se også brosjyren ”Hagerømlinger – fra prydplanter til svartelistearter”.

Metode

Hyttene er fotografert ved befaring i terrenget i 2009; Vesterøy 15.04, Spjærøy og Asmaløy 28.04, Kirkøy 30.04, Herføl 26.05 og Tisler 15.10. To hytter ved Bjørnevarden på Vesterøy ble befart og fotografert 28.04.2010. To hytter er refotografert, den ene ved Rødshue på Kirkøy 21.06.2011, den andre ved Herregårdsdammen på Spjær 08.09.2011.

Flyfoto som viser hyttenes beliggenhet med skjøtselssone er fra juli 2012 bortsett fra Tisler hvor flyfoto er fra aug. 2011.

Det er fotografert med fokus på hyttas beliggenhet i landskapet, de nærmeste utearealene og vegetasjonstilstanden ved hytta. Fotostandpunkt er vist på flyfoto, der skjøtselssonen også er lagt inn. Valg av fotomotiver er gjort med tanke på oppfølgende saksbehandling, og for å kunne fastsette skjøtselssonene uten ytterligere befaring. Det er også lagt vekt på at hytteeieren lettere skal se hvor grensen går i terrenget i forhold til beskrivelsen av området rundt hytta. Derfor er det lagt vekt på mange bilder.

Hyttene er ordnet geografisk etter beliggenhet fra Vesterøy til Tisler, og ikke etter gnr/bnr.

Skjøtselssone rundt hytter

Der hytteeierne har behov for vegetasjonskontroll og skjøtsel, enten for å opprettholde et kulturlandskap, vedlikeholde en hage, eller hindre at skogen vokser høy og tett rundt hytta, vil det være aktuelt å sette av skjøtselssoner.

Den mest opplagte type sone er et klart definert oppholdsrom/hageareal ved hytta, avskjermet av vegetasjon. I de fleste tilfeller vil skjermende vegetasjon ha så stor betydning for landskapsbildet at den må ligge utenfor sonen.

En annen type sone er gammelt kulturlandskap knyttet til tidligere småbruk, med hage, trær, steingjerder og vegetasjon som krever bevaring gjennom skjøtsel. Forutsetningen er at eierne selv, og ikke forvaltningsmyndigheten står for skjøtselen i slike tilfeller.

Selve avgrensningen av sonen er ikke gjort med millimetermål, men forholder seg til elementene som vises på bilder og flyfoto. Vi har forsøkt å gjøre en fornuftig grensdragning, som av hensyn til arronderingen også omfatter øvrige bruksareal og tilstøtende svaberg.

Ved avgrensningen av skjøtselssoner er det ikke tatt hensyn til eiendomsforhold. Der det er punkt feste og der skjøtselssoner går utover tomtegrenser, må selvsagt grunneier forespørres.

Kart med grov oversikt over berørte eiendommer innenfor nasjonalparkengrensa

Hyttenr	Område	Matrikelnr
1	Bjørnevarden	48/5/87
2	Bjørnevarden	48/5/53
3	Kuvauen	48/50
4	Kuvauen	48/8
5	Kuvauen/Pølsesund	48/8
6	Mølodden	48/8/42
7	Ørnekkollen	47/290
8	Ørnekkollen	47/11/31
9	Ørnekkollen	47/276
10	Stangholmen	46/8/39
11	Spjær	43/133
12	Spjær	43/1/36
13	Spjær	43/1/205
14	Spjær	43/1/206
15	Spjær	43/83
16	Spjær	43/88
17	Spjær	43/97
18	Makrelltangen	43/93
19	Makrelltangen	44/40
20	Spjærholmen	43/71
21	Spjærholmen	43/15
22	Huser	37/95
23	Huser	37/121
24	Huser	37/96
25	Skipstadkilen	36/21
26	Skipstad	36/91
27	Skipstad	36/79
28	Landfasten	36/49
29	Landfasten	36/80
30	Landfasten	36/84
31	Landfasten	36/48
32	Halsen	35/3

Hyttenr	Område	Matrikelnr
33	Vikertangen	35/44
34	Storrød	23/10/30
35	Ravneklova	23/312
36	Ravneklova	23/336
37	Ravneklova	23/318
38	Ravneklova	23/313
39	Ravneklova	23/321
40	Ravneklova	23/315
41	Storefjell	23/10/78
42	Storefjell	23/10/105
43	Rødshue	23/148
44	Rødshue	23/142
45	Rødshue	23/10/79
46	Homlungen	3/154
47	Herføl	30/177
48	Herføl	30/174
49	Herføl	30/176
50	Herføl	30/158
51	Lauer	33/15
52	Tisler	34/21
53	Tisler	34/22
54	Tisler	34/6
55	Tisler	34/23
56	Tisler	34/3
57	Tisler	34/20
58	Tisler	34/1
59	Tisler	34/9
60	Tisler	34/14
61	Tisler	34/16
62	Tisler	34/12
63	Tisler	34/15
64	Tisler	34/11

Tabell over hytter med skjøtselssoner i Ytre Hvaler nasjonalpark

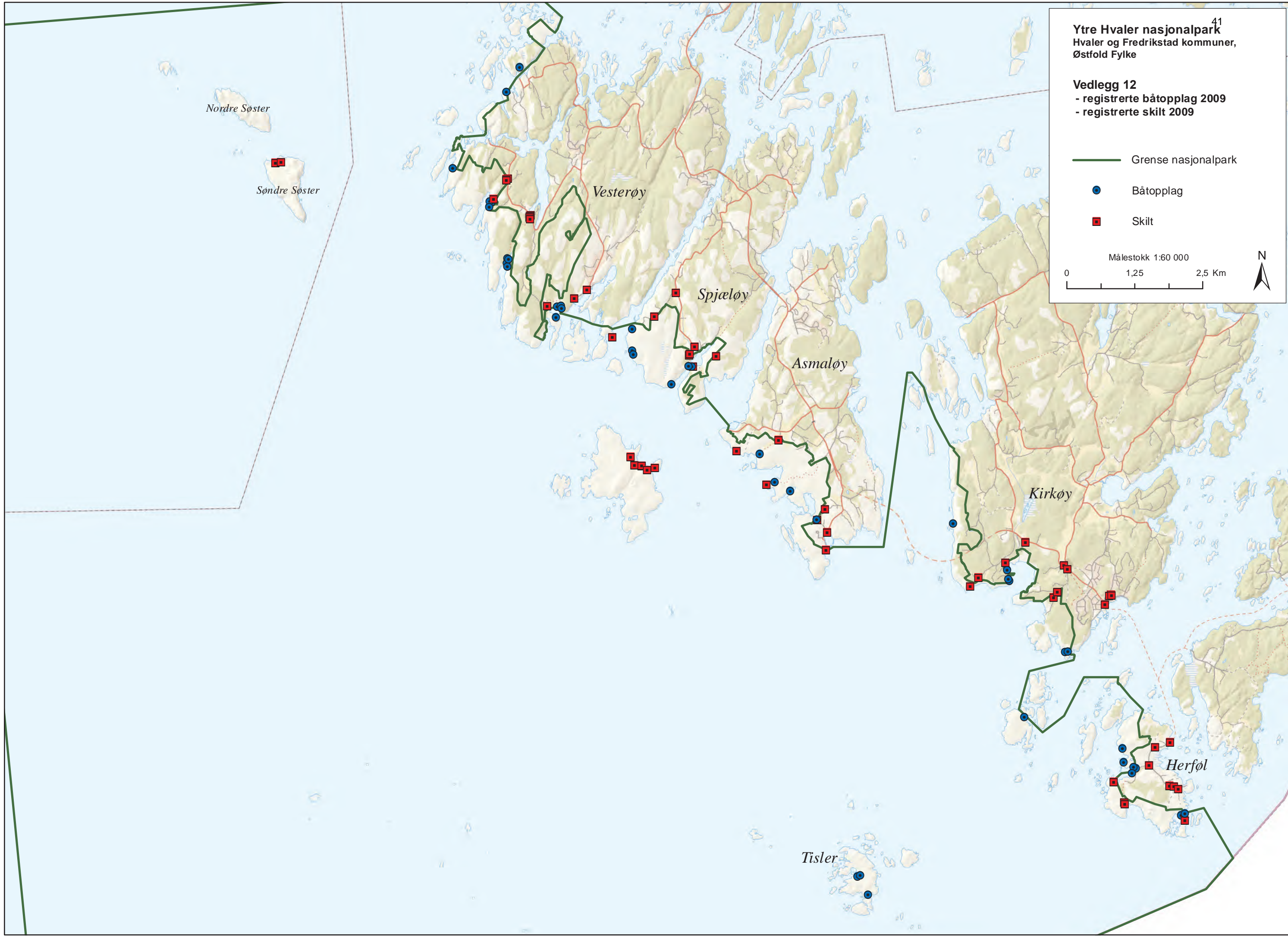
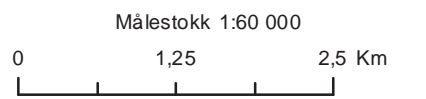

41
Ytre Hvaler nasjonalpark
Hvaler og Fredrikstad kommuner,
Østfold Fylke

Vedlegg 12
- registrerte båtopplag 2009
- registrerte skilt 2009

- Grense nasjonalpark
- Båtopplag
- Skilt

Skiltplan vedlegg 13 viser oversikt over skiltene som er satt ut i 2010. Ved utskifting skal den nye designmanualen for Norges nasjonalparker som ble innført fra 2015 brukes.

Innhold

Informasjonspunktene med skiltstativ skal inneholde

- informasjon om Ytre Hvaler nasjonalpark på et generelt nivå
- mer stedsspesifikk informasjon om enkeltområdene
- detaljkart over enkeltområder, gjerne avgrenset til hovedøyene.

Gjennom arbeidet med besøksstrategien skal det gjøres en gjennomgang av den informasjonen som er satt ut i området.

Den generelle informasjonen om nasjonalparken anses dekket gjennom "nasjonalparkplakaten" som allerede er utarbeidet og satt opp på Storesand ved riksveien til innvielsen av nasjonalparken 090909.

Stedstilpasset informasjon er informasjon om enkeltområder innenfor nasjonalparken, knyttet til verneverdier, biologisk mangfold, naturtyper, bruk av området/friluftsliv, kulturminner etc. Kan være alene eller sammen med NP-plakat og/eller kart. Viktig med innspill fra ulike fagområder (Oslofjordens friluftsråd, kulturminnemyndigheter m.m).

Kart bør dekke hele øyer, det som er tilgjengelig til fots. Stier, brygger/kaier tilgjengelig for allmenheten, parkeringsplasser, friområder, toaletter etc. bør vises. Tema, navn, punkter som er omtalt på tilhørende plakater bør vises. Skal vise turmuligheter. Fylkesmannen utarbeider kart. Oversikt over skilt med tema for plakat, plassering og type skilt vises i tabell 1.

Designmal

Skilttavler skal ha den samme designen som følger av designprogram for Kosterhavets nasjonalpark. Disse plasseres ved de største innfartspunktene til nasjonalparken, viktige oppholdsområder/knutepunkter i nasjonalparken, og noen steder utenfor nasjonalparken der mange passerer informasjonspunktet.

Plakatene på skiltene skal følge Mdir sin grafiske profil for informasjonsplakater.

I tillegg settes det opp verneskilt ved grensen som viser grensen ved viktige passeringpunkter og om ferdselsforbud, motorferdselsforbud etc. (standard fra Mdir).

Beskrivelse av skiltstativ jf. eget designprogram for hhv Kosterhavet og Ytre Hvaler:

S1 Den største skilttavlen i serien, massiv eik. Plass til plakat i A0, tittelfelt 260x820 mm og tilleggsplakater 594x820 mm (stedsspesifikke tema og detaljkart)
Skilttavlen er 2500 mm høye.

S3 Mindre skilttavle. Massiv eik. Tittelfelt og en plakat liggende A1

S4 Mindre skilttavle. Massiv eik. Tittelfelt og en plakat liggende A2, muligens plass til 2 stk A2 uten tittelfelt

S5 Mindre skilttavle. Massiv eik . Plass til 3 plakater liggende A3

Alle disse skiltene er 2100 mm høye, bredden varierer i hh til plakaten.

Formalia

Skiltene krever godkjenning fra kommunen etter plan- og bygningsloven. Fylkesmannen har søkt om og fått tillatelse til skilt i henhold til planen. En del skilt erstatter gamle skilt som er fjernet, de resterende har fått tillatelse fra kommunene etter plan- og bygningsloven. Skiltene er satt opp i perioden 2009-2011.

Gjenstår

Enkelte plasseringer gjenstår, hovedsakelig pga. manglende avklaring med grunneiere eller behov for opparbeiding av annen infrastruktur som parkeringsplasser:

- Herføl brygge
- sandgropa, Asmaløy
- Torbjørnskjær

Tabell 1: Oversikt over skilt med tema for plakat og plassering

Sted	Kommentar	Skilt-type	NP-plakat (str)	Tema-plakat (str) inkl. kart	Forslag til tema på temaplakat	Kart
Akerøya	Teltplassen	S4	A2	A2	Fuglestasjon, beite, BM, friluftsliv, teltning (se gammel plakat for området)	Akerøy
	Avfallsboden	S4	A2	A2		
	Vaffelbukta	S4	A2	A2		
Akerøya – Festningsholmen	Brygga	S4	A2	A2	Festningens historie,	Akerøy m Festningsholmen
Asmaløy-Huser Sandgropa	Sandgropa, oppgradering av p-plass også nødvendig.	S4	A2	A2	Planteliv, fugler i kilene, beite	Asmaløy
Asmaløy-Brattestø	Ved molo, kystled til friluftsområdet	S4	A2	A2	Geologi-rullesteinsfelt, BM	Asmaløy
Asmaløy-Åsebu	p-plass til UU-friluftslivsområde/kyststi	S4	A2		brosjyreholder	
Asmaløy-Viker	P-plass ved friområdet på Viker	S4	A2	A2	Jaktfrie soner, BM	Asmaløy
Asmaløy-Vikerhavna	Ytterst ved moloen	S4	A2	A2	Jaktfrie soner, BM	Asmaløy
Herføl	Herføl brygge	S4	A2	A2	Friluftsliv og ferdsel, BM, Herfølrøsset, Linnekleppen	Herføl
	v/Kaffebukta,	S4	A2	A2		
	på sletta v Henry A Larsens vei	S4	A2	A2		
	Grønnbauen	S4	A2	A2		
Kirkøy-Storesand	P-plass i skogen.	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm	Friluftsliv, kulturminner, tufter. Skal inkludere info om Prestegårdskogen NR (se gammel plakat) brosjyreholder	Kirkøy
	Avkjøring fra riksvei.	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm		
	Kiosk-området	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm		
	Teltplassen	S4	A2			
Kirkøy-Ørekroken	vestre enden av Ørekroken	S4	A2	A2	OF/Hvaler kommune kart over Storesand og kyststien BM-stranda og bløtbunn, ålegras	Kirkøy

Sted	Kommentar	Skilt-type	NP-plakat (str)	Tema-plakat (str) inkl. kart	Forslag til tema på temaplakat	Kart
Kirkøy-Rødshue	P-plass for friområdet (OF)	S4	A2	A2	Steinhoggervirksom, skulpturpark, kyststi	Kirkøy
Kirkøy-Nasjonalparksenter	Foran nasjonalparksenteret	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm	Bilde A2-format brosjyreholder	
Spjærøy-Kjellvika	P-plass for friområdet (OF)	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm	BM, Ospeskogen? Friluftsliv	Spjærøy
Spjærholmen	P-plass for friområdet (OF)	S4	A2	A2	BM, Ospeskogen? Friluftsliv	Spjærøy
Vesterøy-Gåsebakke	Vei/parkering til skytebanen. Utgård, Hvaler jeger og fisk, trapbane	S4	A2	A2	Friluftsliv, BM-Sandholmen, Sauholmen, Kasa, skog	Vesterøy
Vesterøy	Utgårdskilen	S4	A2	A2	Friluftsliv, BM-Sandholmen, Sauholmen, Kasa, skog	Vesterøy
Vesterøy-Guttormsvauen	OF parkeringsplass.	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm	Friluftsliv, BM	Vesterøy
Vesterøy-Kuvauen	OF parkeringsplass	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm	Friluftsliv, BM	Vesterøy
Vesterøy	Papperhavn	S4	A2	A2	Friluftsliv, BM	Vesterøy
	Bukta (Papper)	S4	A2	A2	Friluftsliv, BM	Vesterøy
	Fredagshølet	S4	A2	A2	Friluftsliv, BM	Vesterøy
Tisler	Moloen nord på Tisler	S4	A2	A2	Tislers historie, beiting,	Tisler
Lauer	Havna på N.Lauer?	S4	A2	A2		
Heia	Nærme hytta	S5	A3	A3	fugler, historie	
Torbjørnskjær	Ved husene?	S5	A2	A2	Fugler, sel, fyrhistorie	
S Søster	Nordveststranda.	S4	A2	A2	BM-planter, beite, geologi	Søster-øyene
N Søster	Bukt på øst/n-øst-siden	S4	A2	A2	BM-planter, beite, geologi	Søster-øyene
Struten	Ved bygningene?	S5	A3	A3	Fyret	Struten
Nedgården	Brygga S. Sandøy	S3	A1		Tittelplakat	S.Sandøy

	Kommentar	Skilt-type	NP-plakat (str)	Tema-plakat (str) inkl. kart	Forslag til tema på temaplakat	Kart
Fredrikstad	I Foten friuftsområde	S1	A0 (900x1240)	600x820 mm	Kongeplaketten	Struten og Søster
	Tangen, Kråkerøy	S1	A0 (900x1240)		Tilleggsplakat om Fredrikstad kommune Tilleggsplakat om Fredrikstad kommune	

Ytre Hvaler nasjonalpark

Prosjektplan

Besøksstrategi Ytre Hvaler

Vår visjon:

Nyt friluftslivet og nasjonalparken

- *Langsommere*
- *Dypere*
- *Mykere*

Prosjektplan besøksstrategi

1 Målsetting og forventinger	3
1.1 Bakgrunn	3
2 Hva er en besøksstrategi?	4
2.1 Mål for besøksstrategi	5
3 Målgruppe/ interessenter	6
4 Kunnskapsgrunnlag	6
5 Metode og medvirkning	8
6 Organisering og roller	8
7 Tidsplan og milepæler	9
8 Budsjett og finansiering	11
9 Suksessfaktorer	11
10 Videre arbeid	11

1 Målsetning

Det er et mål å tilrettelegge for og styre bruken av nasjonalparken slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapningen blir størst mulig. En viktig del av oppgaven er å øke forståelsen for vernet. For å få til målsettingene på en god måte skal det utarbeides en strategi for besøksforvaltning i nasjonalparken, kalt besøksstrategi.

Formålet med å utarbeide en besøksstrategi er få til en samlet besøksforvaltning for Ytre Hvaler nasjonalpark. Gjennom arbeidet skal en ivareta og sikre naturverdiene og kulturverdiene i verneområdet. Mer fokus på besøksforvaltning skal ha som mål å gi en best mulig opplevelse for de besøkende. Dette kan bidra til en økt mulighet for lokal og bred verdiskapning i området.

1.1 Bakgrunn

Regjeringen har med Meld. St. 18 (2015–2016) – Friluftsmeldingen – et uttalt mål om "å gjøre nasjonalparkene enda mer attraktive som friluftslivsområder og reisemål" og "å tilrettelegge for økt besøk i nasjonalparkene". Med økt interesse for naturbasert turisme som bakteppe har Klima- og miljødepartementet vedtatt at alle nasjonalparker i Norge skal ha egne besøksstrategier innen 2020 (Meld. St. 18).

Nasjonalparkstyret sin primære oppgave er å sikre en god forvaltning av de verna områdene for å ta vare på naturverdiene og opplevelsesverdiene på lang sikt. Besøksstrategien er en plan for hvordan forvaltningsmyndighetene vil håndtere besøksforvaltning for verneområdet.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder for besøksforvaltning i norske verneområder, M-415|2015. Veilederen skal være et verktøy for forvaltningsmyndigheten for å få til en god prosess i arbeidet med besøksforvaltning i norske verneområder.

Merkevarestrategien for Norges nasjonalparker, lansert av miljødirektoratet i 2015, legger føringer for nasjonalparkforvaltningen sin eksterne kommunikasjon. Besøksstrategien skal bygge på merkevarestrategien, og den grafiske designmanualen skal benyttes i utforming av informasjonsmateriell og tilrettelegging for besøk i verneområdet.

Forvaltningsplanen for Ytre Hvaler nasjonalpark ble revidert i 2018, og besøksstrategien vil bygge på de forutsetningene som ligger til grunn for denne. Forvaltningsplanen skal rulleres etter 10 år. For Ytre Hvaler er det naturlig å utarbeide besøksstrategien som et frittstående prosjekt, og besøksstrategien blir et vedlegg til forvaltningsplanen.

2 Hva er en besøksstrategi?

I veilederen for besøksforvaltning i norske verneområder ligger følgende definisjoner til grunn:

Besøksforvaltning er å legge til rette for, og styre bruken av en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapningen blir størst mulig. Samtidig skal besøksforvaltningen gi økt forståelse for vernet og ivareta verneverdiene.

Prosjektplan besøksstrategi

Besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategi skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn, overvåking etc.) som er nødvendig for å *balansere* verneverdier, besøkstrykk, brukerinteresser og lokal verdiskaping i et verneområde, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle interessene.

Besøksstrategien skal inneholde:

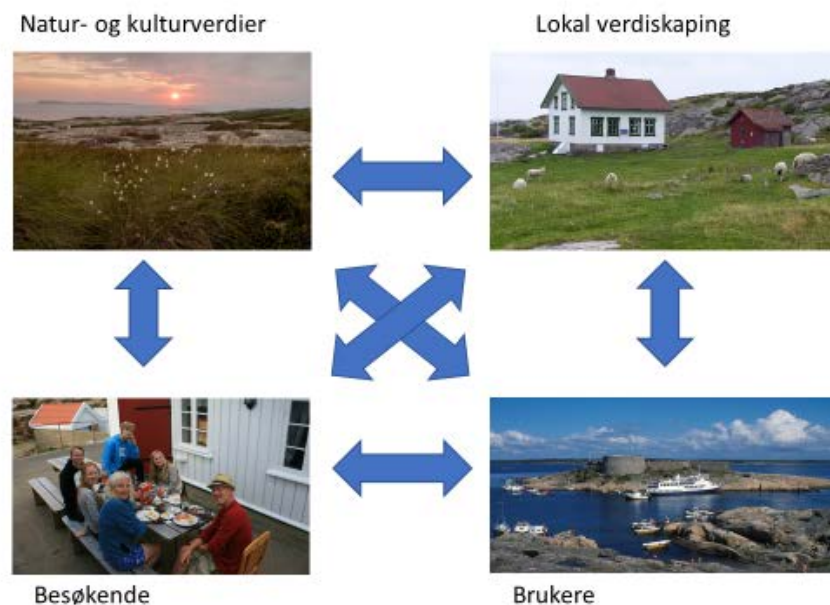
- a. Kunnskap om:
  - besøkende, brukerinteresser
  - reiselivet og lokal verdiskaping
  - naturverdier og sårbarhet
- b. Mål og strategiske valg
- c. Tiltaksplan

Viktig prinsipp: dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelsen av verneverdiene veie tyngst.

2.1 Mål for besøksstrategi

Mål for besøksstrategien er å;

- Ivareta verneverdiene i Ytre Hvaler nasjonalpark og øke forståelsen for vernet
- Legge til rette for gode opplevelser for besøkende
- Bidra til lokal verdiskaping

Balanse mellom naturverdier – lokal verdiskaping - besøkende/brukerinteresser

3 Målgruppen for besøksstrategien/ Interessenter?

Det er mange interessenter og aktører som jobber i eller med forvaltning av norsk natur og verneområder. Dette gjelder også for Ytre Hvaler nasjonalpark. I Hvaler og Fredrikstad finner vi slike interessenter og aktører både i det offentlige og i det private, og noen eksempler på målgruppen for besøksstrategien er:

- Grunneiere og rettighetshavere i verneområdet
- Hvaler og Fredrikstad kommune
- Reiselivsaktører og næring- og reiselivsorganisasjoner (Visit Østfold/Visit Fredrikstad og Hvaler/Visit Hvaler)
- Besøksenter nasjonalpark-Ytre Hvaler, Kystmuseet
- Oslofjordens Friluftsråd
- Frivillige organisasjoner innen jakt, fiske, friluftsliv, naturvern, kulturvern
- Fiskerne
- Hvaler Hytteforening
- Fylkeskommune og fylkesmann

4 Kunnskapsgrunnlag

Kunnskap om verneverdier, reiselivsnæring, brukerinteresser og de besøkende er et viktig grunnlag for å kunne utarbeide en besøksstrategi.

Hovedformålet med vern av Ytre Hvaler nasjonalpark er å ta vare på et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i Sørøst-Norge. Videre er målet å bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi, økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I Ytre Hvaler har den regionale og lokale bruken lange tradisjoner. Kunnskap om beitebruksnæring, fiskeinteresser og kulturminner er derfor viktig. Tabellen nedenfor lister opp kunnskapstema relevante for besøksstrategien.

Tema og status for kunnskapsgrunnlaget i verneområdet:

Tema	Skildring	Status per 25.01.19	Ansvar
Brukerundersøkelse for Ytre Hvaler	Kartlegging med selvregistreringskasser sommer/høst 2018. Ferdsestellere vinter 2018/ 2019. Analyse utarbeides vinter 2018/ 2019 av NINA.	Under arbeid	NPF, NINA

Prosjektplan besøksstrategi

Sekundære brukerundersøkelser	Kartlegge reisende med kollektivtransport, besøkende i uthavner, fergebesøkene, gjestedøgn på Skjærhalden gjestehavn og besøkende på kystledhyttene Strømtangen, Struten, Lauer, Homlungen, Akerøya, Rekefabrikken og Brottet, Storesand teltplass og Besøkscenteret YHN	Under arbeid	NPF, Hvaler kommune
Lokale og regionale brukerinteresser	Kartlegge den regionale og lokale bruken i området knyttet til fiske (Kysttorsk brukerundersøkelsen)	Under arbeid	NPF
Landbruk/beitebruk	Oppdatere og kartlegge eksisterende kunnskap	Se forvaltningsplanen	NPF
Reiseliv	Kartlegging av reiselivet og ulike reiselivsbedrifter i og inntil verneområdet. Både overnattings- og aktivitetsbedrifter. Analyse utarbeides høsten 2018 av Hvaler kommune i samarbeid med Visit Fredrikstad og Hvaler.	Ikke utarbeidet	NPF, prosjekt Hvaler kommune
Sårbarhetsanalyse	Analysen utføres av NINA våren 2018. Arbeidet innebærer en sammenstilling av relevante eksisterende areal- og bruksdata (artsregistreringer, naturtyper, sti) og tilgjengelig kunnskap om bruk. Det er gjennomført sårbarhetsvurdering basert på eksisterende kartlegging/	Sårbarhetsvurdering. Rapport ferdigstilt desember 2018.	NPF, NINA

Prosjektplan besøksstrategi

	artsobservasjoner av dyreliv, feltregistreringer for vegetasjon/terreng og kunnskap om dagens ferdsel eller planer for bruk i de definerte lokalitetene		
Tekniske inngrep (tilrettelegging for besøkende)	Oversikt over tekniske inngrep/installasjoner i Ytre Hvaler (båter, buer, mm.).	Verneområdeloggen/forvaltningsplanen	NPF, SNO, SGT
Kulturminner (ikke en del av verneformålet til Ytre Hvaler NP)	Sammenstille eksisterende kunnskap om kulturminner i området.	Hvaler kommune har akkurat laget en kulturminneplan som besøksstrategien vil kunne benytte/KU Kulturminner YH/forvaltningsplanen	NPF, Hvaler kommune
Naturfaglig kunnskap	Det er gjort ulike naturfaglige registreringer i forbindelse med oppretting av nasjonalparken.	Div. fagrapporter og KU i YH/forvaltningsplan/Artskart/Artsobs	NPF

5 Metode og medvirkning

- Møte med kommunene (miljø- og næringsavdeling).
- Egne tematiske møter med reiseliv, besøkscenter nasjonalpark, osv.
- Involvering av reiselivet – destinasjonsselskapene.
- Bruke eksisterende grupper og etablerte organisasjoner.
- Invitere til dialogmøter for brukerinteresser og Rådgivende Utvalg.
- Invitere til seminar med fagpersoner som innleder.

6 Organisering og roller

Målet om størst mulig lokal verdiskapning forutsetter et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndighet og reiselivsnæringen. Besøksforvaltning har fokus på fellestiltak og ikke bedriftsretta tiltak. Det betyr at nasjonalparkstyret har ansvaret for oppgaver som for eksempel handler om infrastruktur (informasjonstavler, stimerking) og myndighetsutøvelse (byggesaker, motorferdsel).

Reiselivsnæringen skal ha ansvaret for bedriftsretta tiltak og ha pådriverrollen slik som for eksempel markedsføring, booking, kommersielle tiltak og produktutvikling. Noen oppgaver er det aktuelt at det samarbeides om, slik som for eksempel brosjyrer og annet informasjonsmateriell.

Prosjektplan besøksstrategi

Det vil være viktig å se besøksforvaltningen i sammenheng med regionale- og kommunale planer.

Prosjektansvarlig/Styringsgruppe

Nasjonalparkstyret for Ytre Hvaler.

Mandat: *overordnet ansvar for prosjektet og prosjekresultatet.* Mandatet er fundamentert i naturmangfoldloven, verneforskriften og forvaltningsplanen, og vedtektene for nasjonalparkstyret.

Prosjektleder

Monika Olsen, Nasjonalparkforvalter

Mandat: *sekretær for styringsgruppa og arbeidsgruppa.*

Arbeidsgruppe

Nasjonalparkforvalter Monika Olsen og Liv-Marit Hansen, seniorrådgiver Oslofjordens Friluftsråd.

Mandat: *ansvarlig for gjennomføring og utarbeiding av besøksstrategien.*

Prosjektgruppe

Forvalter, Statens naturoppsyn, kommunene Fredrikstad og Hvaler, Østfold fylkeskommune, Fylkesmannen OV, besøkscenter nasjonalpark, grunneiere og ev. hytteforeningen, Oslofjordens Friluftsråd, Skjærgårdstjenesten H og F, Visit HF.

Mandat: *bidra i arbeidet med utarbeiding av besøksstrategi og det som blir levert, bidra aktivt med innspill i prosjektarbeidet, og ressursbruk i prosjektet.*

Referansegruppe (Rådgivende Utvalg = RU)

Faglig rådgivende utvalg for nasjonalparkstyret

Mandat: *delta i drøftinger og gi innspill slik at det arbeidet som blir gjort er relevant, faglig forankret og rett prioritert i forhold til mål i prosjektet.*

7 Tidsplan og milepæler

Hva	Tid	Hvem	Gjennomføring
FASE 1 - OPPSTART			
Vedta prosjektbeskrivelsen/prosjektplanen	25. mai 2018	Nasjonalparkstyret	NP-styret, Nasjonalparkforvalter
Oppstartsmøte – presentere hva arbeidet med besøksstrategi består i – hva vi skal gjøre	26. februar 2019	Nasjonalparkforvalter	Nasjonalparkforvalter, administrativt fagutvalg (kommunene), prosjektgruppa, RU

Hva	Tid	Hvem	Gjennomføring
FASE 2 – HENTE KUNNSKAP			
Kartlegge/ oppdatere kunnskapsgrunnlaget på ulike temaer (se s.6 Kunnskapsgrunnlaget)	Starter våren 2018.	Nasjonalparkforvalter	Samarbeid med ulike aktører.

Prosjektplan besøksstrategi

Gjennomføre dialogmøter og medvirkning i forhold til ulike interessegrupper	Mai 2019	Nasjonalparkforvalter	Samarbeid med reiseliv, næringsliv, rådgivende utvalg, prosjektgruppa
Brukerundersøkelse/sårbarhetsvurdering	2018	Nasjonalparkforvalter NINA	Nasjonalparkforvalter

Hva	Tid	Hvem	Gjennomføring
FASE 3 – UTARBEIDE STRATEGI			
Målsetting og strategiske valg	2018/2019	NP-styret, Nasjonalparkforvalter	Nasjonalparkforvalter
Godkjenne besøksstrategi	2020	Miljødirektoratet	Nasjonalparkforvalter
Tiltaksplan	Årlig	NP-styret, Nasjonalparkforvalter	Nasjonalparkforvalter, SNO, Prosjektgruppa
Hva	Tid	Hvem	Gjennomføring
FASE 4 - TILTAK			
Prosjektere og gjennomføre tiltak	Årlig	Nasjonalparkforvalter	Samarbeid med SNO, lokale prosjektgrupper
Overvåke tiltak og bruk	Årlig	Nasjonalparkforvalter	
Utarbeide en kommunikasjonsplan*		Nasjonalparkforvalter	Felles med besøkssenteret, OF, kommunene og Visit Fredrikstad - Hvaler

(*Kommunikasjonsplanen skal understøtte besøksstrategiens målsettinger og strategiske valg, og skal utvikles og gjennomføres som et tiltak i besøksstrategien. En kommunikasjon som løfter fram og tilgjengeliggjør noen områder med sine kvaliteter og opplevelser, samtidig som den tar oppmerksomhet bort fra sårbare områder, er å legge til rette for og styre bruken av et verneområde på en måte som oppleves positivt av mottakeren. Dette vil være en formidling i tråd med merkestrategiens budskap «Velkommen inn», enten målet er å øke antall besøkende i et område eller redusere antall besøkende i et annet. Et eksempel er å løfte fram opplevelser i nasjonalparkens nærliggende områder, og samtidig dempe kommunikasjonen av aktivitet som kan forstyrre et sårbart område inne i nasjonalparken.

Kommunikasjonsplanen skal bidra til å nå målsettinger om økt verdiskaping og økt bruk, men skal samtidig bidra til å sikre verneverdiene. Den er derfor et strategisk forvaltningsverktøy og må ikke oppfattes som en ren markedsføringsplan selv om den også kan inneholde markedskommunikasjon.)

8 Budsjett

Aktivitet/ Tiltak	2017	2018	2019	2020
Sårbarhetsanalyse		mdir		
Brukerundersøkelse		30000	210000	
Kommunikasjonsplan				100000
Inspirasjonsseminar			5000	
Studietur				50000
3 Dialogmøter - brukerinteresser			15000	

Prosjektplan besøksstrategi

Sekretærjobb OF (skriveprosess/ reisekostnader)	50000		50000	
Trykking rapport				15000
Revidere kart			5000	
SUM	50000	30000	285000	165000

Behov for midler til besøksstrategien søkes finansiert fra Miljødirektoratet.

9 Suksessfaktorer

- Innhenting av tilgjengelige data innenfor tids- og budsjetttrammer. Godt kunnskapsgrunnlag
- Deltaking fra ulike aktører
- Årlige budsjettprioriteringer fra Miljødirektoratet/Klima- og miljødepartementet til gjennomføring og utarbeiding av besøksstrategi og til tiltak i tiltaksdelen av besøksstrategien.
- Tiltak: god forankring i prosjektplan og besøksstrategien

10 Videre arbeid

Endelig vedtatt besøksstrategi vil være førende for alt arbeid framover med besøksforvaltning i Ytre Hvaler nasjonalpark. Tiltak knyttet til besøksstrategi vil i noen tilfeller bli satt i verk før strategien er vedtatt. Dette skyldes et stort etterslep når det gjelder behov for tilrettelegging i forhold til det raskt økende besøkstallet på noen av våre innfallsporter. Etter at besøksstrategien er vedtatt vil det bli et økende behov for tiltaksmidler både til tilretteleggingstiltak og informasjonstiltak. Både tiltaksplaner og besøksstrategi er viktige deler av forvaltningsplanen og vil flettes inn i denne ved neste rullering.

Tiltaksplan for Ytre Hvaler 2020-2023

Tiltakskategori	Kort beskrivelse av tiltak	Pri	Finansiering	Samarbeids-aktører	Hvem gjennomfører tiltaket	Gjennomføri periode	Interva (event uelt)	Kostnads-overslag totalt	Merknad/kommentar
Tilrettelegging og informasjon	Besøksstrategi/implementering av merkevare	1	Mdir	Komm HF, reiseliv, næringsliv, FKOV	Forvaltnings myndighet	2020-2023		1000000	utskifting av informasjonsplakater
Tilrettelegging og informasjon	Innfallsport - info ved bygningene "Storesand Friluftshus"	1	Mdir, Kommune, FKOV, HK/FK, Sparebanksti	OF, FKOV, Hvaler kommune.	OF/forv.mynd	2020-2021		500000	Nytt info- og tilretteleggingsprosjekt
marin overvåking	Følge opp feltene innenfor sone A for å dokumentere effekten av bl.a. tråleforbudet over tid.	2	Mdir, Fdir	HI, Gøteborg Universitet, andre	Forvaltnings myndighet	2020-2023	hvert 5. år	500000	Marin overv.plan
BMF-hav	Opprette bevaringsområder for marine organismer - primært hummer og torsk	1	Mdir, Fdir, HI, ØFK	Mdir, Fdir, fiskernes organisasjoner, HI	Fdir,	2020		0	Kysttorskprosjektet
Restaurering	Skjøtsel av kystlynghei	1	Mdir, SMIL, RMP	Hvaler Beitelag, HK, grunneier	Forvaltnings myndighet	2020-2023		500000	Skjøtelsesplanene for kystlynghei
Skjøtsel av vegetasjon	Skjøtsel av strandenger	2	Mdir, SMIL, RMP	Hvaler Beitelag, HK, grunneier	Forvaltnings myndighet	2020-2023		200000	A og B-lokaliteter Naturbase

Ytre Hvaler

nasjonalpark VV00002752

Vedlegg 15

Tiltakskategori	Kort beskrivelse av tiltak	Pri	Finansiering	Samarbeids-aktører	Hvemgjennomfører tiltaket	Gjennomføringsperiode	Interv (event uelt)	Kostnads-overslag totalt	Merknad/kommentar
Skjøtsel av vegetasjon	Skjøtsel av Hvalertufter/Akerøy fort	1	Mdir, HK, ØFK	kulturminnemyndighet, HK	Forvaltningsmyndighet	2020-2023		100000	Skjøtelsplan for Hvalerrtufter
Fremmede arter	bekjempe kjempespringfrø, rosa rugosa, stillehavsøsters, mink	2	Mdir	SNO, HK	Forvaltningsmyndighet	2020-2023		200000	Nasjonal handlingsplan
overvåking	Overvåke utviklingen av verdifulle naturkvaliteter i områdene som skjøttes	2	Mdir	SNO	Forvaltningsmyndighet	2020-2023		50000	Se skjøtelsplanene for kystlynghei/NatStat
Skjøtsel av vegetasjon	Utarbeide skjøtelsplan for Ørekroken	1		grunneiere	Forvaltningsmyndighet	2020-2023		0	
Skjøtsel av vegetasjon	Utarbeide skjøtelsplaner for Herføl	1	Mdir	grunneiere	Forvaltningsmyndighet	2020-2023		50000	
Skjøtsel av vegetasjon	Utarbeide skjøtelsplan for honningl	2	Mdir	grunneiere	Forvaltningsmyndighet	2020-2023		50000	Jfr. Utkast til handlingsplan
Skjøtsel av vegetasjon	Utarbeide skjøtelsplaner for Søndr	3	Mdir	grunneiere	Forvaltningsmyndighet	2020-2023		50000	
								3 200 000	